

Knowledge **FO**r Resilient soCiEty

kforce.uns.ac.rs

Glossary of Terms *in Disaster Risk Management* *and Fire Safety*

Речник појмова из управљања ризиком од катастрофалних догађаја и пожара
Pojmovnik izraza iz upravljanja rizikom od katastrofalnih događaja i požara
Fjalor i Termave për Menaxhimin e Riskut të Katastrofave dhe Sigurinë ndaj Zjarrit

Knowledge **FO**r Resilient so**CI**ety

kforce.uns.ac.rs

in **Glossary of Terms** **Disaster Risk Management** *and* **Fire Safety**

Речник појмова из управљања ризиком од катастрофалних догађаја и пожара
Pojmovnik izraza iz upravljanja rizikom od katastrofalnih događaja i požara
Fjalor i Termave për Menaxhimin e Riskut të Katastrofave dhe Sigurinë ndaj Zjarrit

Publisher:

University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences,
Novi Sad, Trg Dositeja Obradovića 6, Serbia

Editorial board:

Mirjana Laban, University of Novi Sad, Serbia, Executive editor
Vlastimir Radonjanin, University of Novi Sad, Serbia
Mirjana Malešev, University of Novi Sad, Serbia
Vladimír Mózer, University of Žilina, Slovakia
Linda Makovická Osvaldová, University of Žilina, Slovakia
Miroslava Vandlíčková, University of Žilina, Slovakia
Enrico Ronchi, Lund University, Sweden
Michael Havbro Faber, Aalborg University, Denmark
Linda Nielsen, Aalborg University, Denmark
Frank Markert, Technical University of Denmark, Denmark
Luisa Giuliani, Technical University of Denmark, Denmark
Meri Cvetkovska, "Ss. Cyril and Methodius" University, North Macedonia
Marjana Lazarevska, "Ss. Cyril and Methodius" University, North Macedonia
Branko Savić, Higher Education Technical School of Professional Studies, Serbia
Branka Petrović, Higher Education Technical School of Professional Studies, Serbia
Gentiana Sharku, University of Tirana, Albania
Elona Pojani, University of Tirana, Albania
Dorina Koçi, University of Tirana, Albania
Perseta Grabova, University of Tirana, Albania
Miriam Ndini, Epoka University, Albania
Sokol Dervishi, Epoka University, Albania
Julinda Keçi, Epoka University, Albania
Artan Hysa, Epoka University, Albania
Enea Mustafaraj, Epoka University, Albania
Zvezdan Karadžin, University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina
Jelena Marković, University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina
Edisa Nukić, University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina
Gordana Bročeta, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Dragana Zeljić, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Radovan Vukomanović, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Mladen Slijepčević, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Reviewer:

Miloš Knežević, University of Montenegro, Montenegro

Proofreaders:

Branka Petrović (SRB/ENG), Gentiana Sharku (ALB), Zvezdan Karadžin (BiH)

Translators:

Editorial board members

Graphic design:

Mario Leš, dizajner grafičar - Studio LešART

Printing:

Štamparija FUTURA, Novi Sad - www.futura.rs

Circulation:

300

Novi Sad, 2019

Preamble

Natural and man-made disasters – floods, landslides, earthquakes, storms, hail, drought, wild and building fires are on the rise in the last decades in the Western Balkans. Human casualties, extensive damage to urban areas, negative impact on the environment and further weakening of the regional economy are alarms of increasing vulnerability.

The K-FORCE project has recognized common regional needs to improve the resilience of the Western Balkans region to hazards and responded to them by creating and implementing six master, one doctoral, and 18 lifelong learning programmes. We educate experts who are competent to operate in prevention, reaction and recovery phases of the catastrophic events, and able to make sustainable financial plans for disaster preparedness, according to regional economy recourses.

K-FORCE supports the production and dissemination of open educational resources in diverse European languages: newly developed study programmes are available in higher education institutions in the Western Balkans in English and regional languages, as well as the blended learning material offered by the flexible ICT learning platform, the Glossary of Terms in Disaster Risk Management and Fire Safety, and the project On-line Library.

The aims of the K-FORCE project are to advance regional resilience to hazards and capability for regional cooperation in risk prevention and response. The project has improved national professional resources and regional capacities, enhanced regional-based disaster preparedness and the culture of safety and resilience, according to EU integration strategies and relevant national strategies.

The K-FORCE Glossary of Terms in Disaster Risk Management and Fire Safety is a result of successful collaboration of all the project partners. The Glossary represents the selection of key words and terms characteristic for the Disaster Risk Management and Fire Safety area in frequent use in the Western Balkans.

This Glossary provides definitions of 167 terms compiled by project team members and translated from English into Serbian, Albanian and Bosnian.

The editors believe the professionals from public services and enterprises, as well as academic community and general public will find the K-FORCE Glossary of Terms in Disaster Risk Management and Fire Safety useful in everyday activities and communication in the Western Balkans.

Acceptable risk

The level of risk that is regarded as acceptable by the community or authorities, below which no specific action by local government/company is deemed necessary other than making the risk known.

Прихватљив ризик

Nivo rizika koji se smatra prihvatljivim za zajednicu ili organe vlasti, ispod kojeg se ne smatra da je potrebna posebna akcija lokalne vlasti/kompanije, osim što je rizik identifikovan.

Prihvatljiv rizik

Nivo rizika koji se smatra prihvatljivim za zajednicu ili organe vlasti, ispod kojeg se ne moraju poduzimati posebne aktivnosti vlasti/kompanija osim što je rizik identifikovan.

Risk i pranueshëm

Niveli i riskut që konsiderohet i pranueshëm nga komuniteti ose autoritetet, nën të cilin nuk ndërmerret asnjë veprim nga kompania/pushteti lokal.

Acceptance criteria

Criteria that form the basis for assessing the acceptability of the safety of a design of a built environment.

Критеријум прихватања

Критеријум који чини основу за процену прихватљивости безбедности дефинисаног изграђеног окружења.

Kriterij prihvatljivosti

Kriterij koji čini osnovu za procjenu prihvatljivosti sigurnosti projekta izgrađenog okoliša.

Kritere pranimi

Kritere që krijojnë bazën për vlerësimin dhe pranueshmërinë e sigurisë së një projekti.

Accident

An undesirable or unfortunate happening that occurs unintentionally and usually results in harm, injury, damage, or loss.

Несрећа

Непожељан или несрећан догађај који се деси ненамерно и обично резултира штетом, повредом, оштећењем или губитком.

Prihvatljiv rizik

Neželjen ili nesretan događaj koje se javlja bez namjere a obično rezultira štetom, povredom, oštećenjem ili gubitkom.

Risk i pranueshëm

Një ngjarje e padëshirueshme ose fatkeqësi që ndodh pa dashje dhe zakonisht sjell si pasojë dëm, lëndim, dëmtim ose humbje.

Active fire protection

Method(s) used to reduce or prevent the spread and effects of fire, heat or smoke by virtue of detection and/or suppression of the fire and which require a certain amount of motion and/or response to be activated.

Активна заштита од пожара

Методe које се користе за смањење или спречавање ширења и дејства пожара, топлоте или дима услед откривања и/или супресије пожара и које захтевају да се активира одређени број потеза и/или одговора.

Aktivna protivpožarna zaštita

Metoda(e) koja se koristi za smanjenje ili prevenciju širenja i dejstva požara, toplote ili dima putem detekcije i/ili gašenja požara i koja zahtjeva određeni nivo pokreta i/ili odgovora da bi se aktivirao određeni broj poteza ili odgovora.

Mbrotja aktive nga zjarri

Metoda (t) që përdoret (n) për të zvogëluar ose parandaluar përhapjen dhe efektet e zjarrit, nxehtësisë ose tymit me anë të zbulimit dhe/ose fikjes së zjarrit dhe që kërkojnë veprim dhe/ose reagim.

Alarm systems

Warning devices installed or free-standing including but not limited to smoke detectors, carbon monoxide detectors, flue gas, and other spillage detectors, and security equipment.

Алармни системи

Уређаји за упозорење, инсталирани или слободностојећи, укључујући и, али не ограничавајући се само на детекторе дима, детекторе угљен монооксида, димних гасова и друге детекторе изливања, и сигурносну опрему.

Alarmni sistemi

Uređaji za upozorenje instalirani ili odvojeni uključujući i, ali ne ograničavajući se isključivo na detektore dima, detektore ugljen monoksida, dimnih gasova ili druge detektore ranog otkrivanja, kao i sigurnosnu opremu.

Sistemet e zjarrit

Pajisjet paralajmëruese të instaluara ose në gjendje të lirë, duke përfshirë, por pa u kufizuar, detektorët e tymit, detektorët e monoksidit të karbonit, gazin e zjarrtë dhe detektorë të tjerë të derdhjes dhe pajisjet e sigurisë

Alarm time

Time interval between ignition of a fire and activation of an alarm.

Време алармирања

Временски интервал између настанка пожара и активирања аларма.

Vrijeme alarmiranja

Vremenski interval između nastanka požara i aktiviranja alarma.

Koha e alarmit

Intervali kohor ndërmjet ndezjes së një zjarri dhe aktivizimit të një alarmi

Area burning rate

Area of material burned per unit time under specified conditions. The typical unit is $\text{m}^2 \text{ s}^{-1}$.

Брзина горења подручја

Површина изгорелог материјала по јединици времена под одређеним условима. Типична јединица је $\text{m}^2 \text{ s}^{-1}$.

Brzina gorenja površine

Površina izgorjelog materijala po jedinici vremena pod određenim uslovima. Tipična jedinica je $\text{m}^2 \text{ s}^{-1}$.

Niveli i djegjes së zonës

Sipërfaqja e materialit të djegur (3.34) për njësi në kushte të caktuara. Njësia tipike është $\text{m}^2 \text{ s}^{-1}$.

Arson

Crime of setting a fire, usually with intent to cause damage.

Подметање пожара

Злочин подметања пожара, обично са намером да се проузрокује штета.

Podmetanje požara

Kriminalno djelo podmetanja požara, obično sa namjerom da se prouzrokuje šteta.

Vënie e zjarrit me dashje

Krim i vënies së zjarrit, zakonisht me qëllim për të shkaktuar dëm.

Auto-ignition / spontaneous ignition / self-ignition / unpiloted ignition

Ignition caused by an internal exothermic reaction. The ignition may be caused either by self-heating or, in the case of unpiloted ignition, by heating from an external source, as long as the external source does not include an open flame.

Аутоматско паљење/ спонтано паљење/ самопаљење/ непилотирано паљење

Паљење узроковано унутрашњом егзотермном реакцијом. Паљење може бити узроковано или самозагревањем или, у случају непилотираног паљења, загревањем из вањског извора, све док он не укључује отворени пламен.

Samozapaljenje – spontana upala, samoupala, neupravljana upala

Paljenje uzrokovano unutrašnjom egzotermnom reakcijom. Paljenje može biti uzrokovano samozagrijavanjem ili, u slučaju neupravljene upale, zagrijavanjem od strane spoljnijeg izvora, do mjere do koje spoljnji izvor ne uključuje otvoreni plamen.

Auto-ndezje/ ndezje spontante/ vetë-ndezje/ndezje e pa komanduar

Ndezja e shkaktuar nga një reagim i brendshëm ekzotermik. Ndezja mund të shkaktohet ose nga vetë-ngrohja ose, në rast të ndezjes jo të pilotuar, duke ngrohur nga një burim i jashtëm, për aq kohë sa burimi i jashtëm nuk përfshin një flakë të hapur.

Available safe escape time ASET time available for escape

Calculated time interval between the time of ignition and the time at which conditions become such that the occupant is estimated to be incapacitated, i.e. unable to take effective action to escape to a safe refuge or place of safety.

Расположиво време за бекство

Израчунати временски интервал између времена паљења и времена у коме услови постају такви да се процењује да је корисник простора онеспособљен, тј. да није у стању да предузме делотворне мере да побегне у привремено уточиште или на безбедно место.

Dostupno vrijeme za sigurno bjekstvo/ raspoloživo vrijeme za bjekstvo

Izračunati vremenski interval između vremena paljenja i vremena u kojem uslovi postaju takvi da se Procjenjuje da je korisnik prostora onespособљen, tj. da nije u stanju da preduzme djelotvorne mjere da pobjegne u bezbjedno utočište ili na sigurno mjesto.

Koha e largimit të sigurt në dispozicion /PASURIA /koha në dispozicion për tu larguar

Intervali kohor i llogaritur ndërmjet kohës së ndezjes dhe kohës kur kushtet bëhen të tilla që banori vlerësohet të jetë i paaftë, d.m.th. i paaftë për të ndërmarrë veprime efektive për të ikur në një strehë të sigurt ose në një vend të sigurt.

Avalanche

The rapid and sudden sliding and flowage of masses of usually incoherent and unsorted mixtures of snow/ice/rock material.

Лавина

Брзо и изненадно клизање и ток обично некохерентне велике масе измешаног снега/леда/каменог материјала.

Lavina

Brzo i iznenadno klizanje i tok obično nekoherentne velike mase izmješanog snijega/leđa/kamenog materijala.

Ortek

Rrëshqitja dhe rrjedha e shpejtë dhe e papritur e nje mase, zakonisht jo-kohezive dhe e pandarë të përzierjeve të borës/akullit/shkëmbit..

Backdraft

Rapid flaming combustion caused by the sudden introduction of air into a confined oxygen deficient space that contains hot products of incomplete combustion.

Повратни пламени удар невентилисаног затвореног простора

Brzo sagorevanje usled iznenadnog ulaska vazduha u ogranicen prostor sa nedostatkom kiseonika koji sadrzi vrele produkte nepotpunog sagorevanja.

Eksplוזija dimnih gasova

Brzo sagorijevanje sa prisustvom plamena uzrokovano iznenadnim uvođenjem vazduha u ograničeni prostor deficitaran sa kiseonikom, a koji sadrži vruće produkte nepotpunog sagorijevanja.

Kthimi mbrapsht i flakes

Djegie e shpejtë me flakë e shkaktuar nga futja e papritur e ajrit në një hapësirë të kufizuar me oksigjen, që përmban produkte të nxehta me djegie të paplotë.

Behavioural scenario

Description of the behaviour of occupants during the course of a fire.

Сценарио понашања

Опис понашања корисника простора у току пожара.

Scenario ponašanja

Opis ponašanja korisnika prostora u toku požara.

Skenari i sjelljes

Përshkrimi i sjelljes së banorëve gjatë kohës kur ndodh zjarri.

Built environment

Building or other structure. Off-shore platforms, civil engineering works such as tunnels, bridges and mines, and means of transportation such as motor vehicles and marine vessels.

Изграђено окружење

Зграда или друга структура. Нафтне платформе, грађевински објекти као што су тунели, мостови и рудници, као и превозна средства као што су моторна возила и бродови.

Izgrađena sredina/okruženje

Zgrada ili druga struktura. Naftne platforme, građevinski objekti kao što su tuneli, mostovi i rudnici, kao i prevozna sredstva kao što su motorna vozila i brodovi.

Mjedisi i ndërtuar

Ndërtesa ose struktura të tjera. Platformat në det të hapur, punime civile inxhinierike, siç janë tunelet, urat dhe minat dhe mjetet e transportit si automjetet dhe mjetet detare.

Burned area

That part of the damaged area of a material that has been destroyed by combustion or pyrolysis, under specified conditions.

Опожарено подручје

Онај део оштећене површине материјала који је уништен сагоревањем или пиролизом, под одређеним условима.

Spaljeno područje

Taj dio oštećene površine materijala koji je uništen sagorijevanjem ili pirolizom, pod određenim uslovima.

Zona e djegur

Ajo pjesë e zonës së dëmtuar të një materiali që është shkatërruar nga djegia ose piroliza, nën kushte të caktuara.

Chemical accident

Accidental release occurring during the production, transportation or handling of hazardous chemical substances.

Хемијска несрећа

Случајно испуштање супстанци настало током производње, транспорта или руковања опасним хемикалијама.

Hemijska nesreća

Slučajno ispuštanje supstanci nastalo tokom proizvodnje, transporta ili rukovanja opasnim hemikalijama.

Aksident kimik

Shkarkim aksidental që ndodh gjatë prodhimit, transportimit ose trajtimit të substancave kimike të rrezikshme.

Chimney effect

Upward movement of hot fire effluent caused by convection currents confined within an essentially vertical enclosure.

Ефекат димњака

Кретање врелих продуката сагоревања према горе услед конвективних струја затворених у првенствено вертикалном простору.

Učinak dimnjaka

Kretanje vreljih produkata sagorijevanja prema gore uslijed konvektivnih struja zatvorenih u prvenstveno vertikalno ograničenom prostoru.

Efekti oxhak

Lëvizja ngritëse e zjarrit të nxehtë të shkaktuar nga rrymat e konvektionit të mbyllura brenda një rrethimi vertikal.

Climatic change

Change observed in the climate on a global, regional or sub-regional scale caused by natural processes and/or human activity.

Климатске промене

Промене уочене у климатским условима на глобалном, регионалном или субрегионалном нивоу, изазване природним процесима и/или људским активностима.

Klimatske promjene

Promjene uočene u klimatskim uslovima na globalnom, regionalnom ili subregionalnom nivou, izazvane prirodnim procesima i/ili ljudskim aktivnostima.

Ndryshimet klimatike

Ndryshimet e klimës të vërejtura në shkallë globale, rajonale ose nën-rajonale të shkaktuar nga proceset natyrore dhe/ose aktiviteti njerëzor.

Combustible material

Material likely to ignite and continue to burn if exposed to an open flame.

Гориви материјал

Материјал који се може запалити и наставити са сагоревањем ако је изложен отвореном пламену.

Sagorivi materijal

Материјал који се може запалити и наставити са сагоривањем уколико је изложен отвореном пламену.

Material djegës

Материјал қе ка гјаса тe ndizet dhe vazhdon tе digjet nесе ekspozohet ndaj nје flake tе hapur

Combustion efficiency

Ratio of the amount of heat release in incomplete combustion to the theoretical heat of complete combustion.

Ефикасност сагоревања

Однос количине ослобађене топлоте у некомплетном сагоревању и теоријске топлоте потпуног сагоревања.

Učinkovitost izgaranja

Однос количине ослобођене топлоте при непотпуну сагорјевању и теоријске топлоте потпуног сагорјевања.

Eficiencia e djegies

Raporti i sasisë së çlirimit të nxehtësisë në djegie të paplotë me nxehtësinë teorike të djegies së plotë.

Combustion product/ product of combustion

Solid, liquid and gaseous material resulting from combustion. Combustion products may include fire effluent, ash, char, clinker and/or soot.

Продукт сагоревања

Čvrsti, течni и gasoviti materijal nastao sagorevaњem. Производи сагоревања могу укључивати пожарне gasове, pepeo, gareж, клинкер и/или чађ.

Produkt sagorijevanja

Čvrsti, tečni ili gasoviti materijali nastali sagorijevanjem. Produkti sagorijevanja mogu uključiti požarne gasove, pepeo, čađ, klinker ili garež.

Produkt i djegies

Lëndë e ngurtë, e lëngshme apo e gaztë që rezulton nga djegia. Produktet e djegies mund të përfshijnë mbetje pas zjarrit, hirin, materialin e karbonizuar, klinkerin dhe/ose blozën,

Computer security

Computer security is a branch of computer technology known as information security as applied to computers and networks. The objective of computer security includes protection of information and property from theft, corruption, or natural disaster, while allowing the information and property to remain accessible and productive to its intended users.

Безбедност рачунарких система

Рачунарска безбедност је грана рачунарске технологије познате као безбедност информација која се примењује на рачунаре и мреже. Њен циљ је заштита информација и имовине од крађе, вируса или природне катастрофе, уз истовремено омогућавање доступности и продуктивности информација и имовине одређеним корисницима.

Раčунарска сигурност

Раčунарска сигурност је грана раčунарске технологије познате као сигурност информација која се примјењује на раčунаре и мреже. Циљ компјутерске сигурности је заштити информација и имовине од краде, корупције или природне катастрофе, уз истовремено омогућавање доступности и продуктивности информација и имовине својим циљаним корисницима.

Siguria kompjuterike

Siguria kompjuterike është një degë e teknologjisë kompjuterike e njohur si siguria e informacionit, e cila aplikohet ne kompjuterat dhe rrjetetat. Qellimi i sigurisë kompjuterike përfshin mbrojtjen e informacionit dhe pronës nga vjedhja, prishja ose nga fatkeqësi natyrore, duke lejuar që informacioni dhe prona të mbeten të arritshme dhe productive për përdoruesit e synuar.

Conceptual model

Information, mathematical modelling, data, assumptions, boundary conditions and mathematical equations that describes the (physical) system or process of interest.

Концептуални модел

Информације, математичко моделовање, подаци, претпоставке, гранични услови и математичке једначине које описују (физички) систем или процес од интереса.

Konceptualni model

Informacije, matematičko modeliranje, podaci, pretpostavke, granični uslovi i matematičke jednačine koje opisuju (fizički) sistem ili proces od interesa.

Model conceptual

Informacioni, modelimi matematik, të dhënat, supozimet, kushtet kufitare dhe ekuacionet matematikore që përshkruajnë sistemin (fizik) ose procesin e interesit.

Controlled burn

Operational strategy where the application of firefighting media such as water or foam is restricted or avoided.

Контролисано сагоревање

Оперативна стратегија у којој је примена средстава за гашење пожара као што је вода или пена ограничена или избегнута.

Kontrolisano gorenje

Operativna strategija u kojoj je primjena sredstava za gašenje požara kao što je voda ili pjena ograničena ili izbjegnuta.

Djegje e kontrolluar

Strategjia operative ku aplikimi i materialeve zjarrfikëse si uji ose shkuma është e kufizuar ose e perjashtuar.

Crisis management

The tools and processes an organization applies to prevent a crisis from turning into a disaster. Crisis management is the application of strategies designed to help an organization deal with a sudden and significant negative event.

Кризни менаџмент

Алати и процеси које организација примењује како би спречила да се криза претвори у катастрофу. Кризни менаџмент је примена стратегија пројектованих да помогну организацији да се носи са изненадним и значајним негативним догађајем.

Krizni menadžment

Алати и процеси које организација примјенjuje како би спрјечила да се криза претвори у катастрофу. Кризни menadžment је примјена стратегија пројектованих да помогну организацији да се носи са изненадним и значајним негативним догађајем.

Manaxhim i krizave

Mjetet dhe procedurat që zbatohen nga një organizatë për të ndaluar shndërrimin e krizave në fatkeqësi. Manaxhimi i krizave quhet zbatimi i strategjive të hartuara për të ndihmuar një organizatë që të trajtojë një ngjarje negative të papritur dhe të rëndësishme.

Critical fire load

Fire load required in a fire compartment to produce a fire of sufficient severity to cause failure of a fire barrier(s) or structural member(s) located within or bounding the fire compartment.

Критично пожарно оптерећење

Пожарно оптерећење потребно у пожарном сектору да изазове пожар довољне јачине да проузрокује отказивање пожарне баријере или елемената конструкције који се налазе унутар пожарног сектора или се граниче са њим.

Kritično požarno opterećenje

Požarno opterećenje koje je potrebno u požarnom sektoru da izazove požar dovoljne jačine kako bi se izazvalo otkazivanje požarne barijere ili elemenata konstrukcije koji se nalaze unutar ili graniče sa požarnim sektorom.

Ngarkesa kritike e zjarrit

Ngarkesa e zjarrit në një kompartiment zjarri me ashpërsi të mjaftueshme për të shkaktuar dështimin e një strukture mbrojtëse ndaj zjarrit ose të elementëve strukturorë që ndodhen brenda ose kufizojnë kompartimentin e zjarrit

Critical infrastructure (EU)

Critical infrastructure means an asset, system or part thereof located in Member States which is essential for the maintenance of vital societal functions, health, safety, security, economic or social well-being of people, and the disruption or destruction of which would have a significant impact in a Member State as a result of the failure to maintain those functions. "European critical infrastructure" or "ECI" means critical infrastructure located in Member States the disruption or destruction of which would have a significant impact on at least two Member States. The significance of the impact shall be assessed in terms of cross-cutting criteria. This includes effects resulting from cross-sector dependencies on other types of infrastructure.

Критична инфраструктура (ЕУ)

Критична инфраструктура означава имовину, систем или његов део који се налази у државама чланицама, и који је неопходан за одржавање виталних друштвених функција, здравства, сигурности, безбедности, економског или социјалног благостања људи, а њихов поремећај или уништење би имали значајан утицај у држави чланици као резултат неиспуњавања тих функција. „Европска критична инфраструктура“ или „ЕЦИ“ означава критичну инфраструктуру лоцирану у државама чланицама чији би поремећај или уништење имали значајан утицај на најмање два члана. Значај утицаја ће се оцењивати у смислу унакрсних критеријума, што укључује ефекте који произлазе из међусекторских зависности од других врста инфраструктуре.

Критична инфраструктура

Критична инфраструктура означава имовину, систем или његов дио који се налази у државама чланицама, и који је неопходан за одржавање виталних друштвених функција здравства, сигурности, безбедности, економског или социјалног благостанја људи, а њихов поремећај или уништење би имали значајан утицај у држави чланици као резултат неиспуњавања тих функција. „Европска критична инфраструктура“ или „ЕЦИ“ означава критичну инфраструктуру лоцирану у државама чланицама чији би поремећај или уништење имали значајан утицај на најмање два члана. Значај утицаја ће се оцењивати у смислу унакрсних критерија, што укључује утјек који произлазе из међусекторских оvisности о другим врстама инфраструктуре.

Infrastrukturë kritike (EU)

Infrastrukturë kritike "nënkupton një aset, sistem apo pjesë të tij të vendosur në Shtetet Anëtare, që është thelbësore për ruajtjen e funksioneve jetësore shoqërore, shëndetin, sigurinë, mirëqenien ekonomike ose sociale të njerëzve, prishja ose shkatërrimi i të cilave do të kishte një impakt të konsiderueshëm në një Shtet Anëtar dhe si rezultat dështimin për të kryer këto funksione. "Infrastrukturë kritike Evropiane" ose "ECI" nënkupton infrastrukturën kritike të vendosur në Shtetet Anëtare, ndërprerja ose shkatërrimi i të cilave do të kishte një ndikim të rëndësishëm në të paktën dy anëtarë. Rëndësia e ndikimit vlerësohet në aspektin e kritereve kyçe. Kjo përfshin efektet që rezultojnë nga varësia ndërsektoriale në llojet e tjera të infrastrukturës.

Cybercrime

Computer crime, or cybercrime, refers to any crime that involves a computer and a network, where the computers may or may not have played an instrumental part in the commission of a crime.

Сajбер/кибернетички криминал

Компјутерски криминал, или сajбер/кибернетички криминал, односи се на било који злочин који укључује компјутер и мрежу, где компјутери могу или не морају имати инструменталну улогу у извршењу злочина.

Kibernetički kriminal

Kompjuterski kriminal, ili sajber/kibernetički kriminal, odnosi se na bilo koji zločin koji uključuje kompjuter i mrežu, gdje kompjuteri mogu ili ne moraju imati instrumentalnu ulogu u izvršenju zločina.

Krim kibernetik

Krim kompjuterik, ose krim kibernetik, i referohet çdo krimi që përfshin një kompjuter dhe një rrjet, ku kompjuterat mund ose nuk mund të kenë luajtur një rol të rëndësishëm në kryerjen e një krimi.

Damaged area

Total of those surface areas which have been affected permanently by fire under specified conditions.

Погођено подручје

Укупна површина која је трајно погођена пожаром под одређеним условима.

Oštećena površina

Укупна површина која је трајно погођена пожаром под одређеним условима.

Zonă e dămtuar

Totali i atyre zonave sipërfaqësore të cilat janë prekur përgjithmonë nga zjarri sipas kushteve të specifikuara

Defend in place

Life safety strategy in which occupants are encouraged to remain in their current location rather than to attempt escape during a fire.

Одбрана на лицу места – безбедно место унутар објекта

Стратегија животне безбедности у којој се корисници зграде подстичу да остану на својој тренутној локацији, а не да покушају да побегну током пожара.

Одбрана на лицу мјеста

Стратегија животне безбедности у којој се корисници простора подстичу да остану на својој тренутној локацији, а не да покушају да побегну током пожара.

Мбројтје нѐ венд

Стратегија е сигурисѐ сѐ јетѐс нѐ тѐ циѐн банорѐт инкурајоћен тѐ қѐндројнѐ нѐ вендндодћјен е тјре актуале нѐ венд қѐ тѐ пѐрпићен тѐ ларгоћен гјатѐ нјѐ зјарри.

Design earthquake

Earthquake parameters selected for designing an earthquake resistant structure according to code requirements.

Пројектовани земљотрес

Параметри земљотреса изабрани за пројектовање објекта отпорног на земљотрес у складу са захтевима стандарда.

Projektovani zemljotres

Parametri zemljotresa izabrani kod projektovanja objekta otpornog na zemljotres u skladu sa zahtjevima standarda.

Tërmet projektimi

Parametrat sizmike të zgjedhura për projektimin e një strukture rezistente ndaj tërmeteve sipas kërkesave të kodit.

Design fire

Quantitative description of assumed fire characteristics within the design fire scenario.

Пројектовани пожар

Квантитативни опис претпостављених карактеристика пожара у пројектном сценарију пожара.

Projektovani požar

Kvantitativni opis pretpostavljenih karakteristika požara u projektovanom scenariju požara.

Zjarr projektimi

Përshkrimi sasior i karakteristikave të supozuara të zjarrit brenda skenarit të zjarrit të projektimit.

Design fire scenario

Specific fire scenario on which a deterministic fire safety engineering analysis will be conducted.

Сценарио пројектованог пожара

Специфични пожарни сценарио по коме ће се спровести детерминистичка анализа пожарне безбедности.

Scenario projektovanog požara

Specifični požarni scenario po kome će se sprovesti deterministička analiza požarne bezbjednosti.

Skenari i zjarrit të projektimit

Skenari specifik i zjarrit mbi të cilin do të kryhet një analizë deterministike e sigurisë ndaj zjarrit

Deterministic model

Fire model that uses science based mathematical expressions to produce the same result each time the method is used with the same set of input data values.

Детерминистички модел пожара

Модел пожара који користи научно засноване математичке изразе да би произвео исти резултат сваки пут када се метода користи са истим скупом вредности улазних података.

Deterministički model

Model požara koji koristi naučno zasnovane matematičke izraze da bi proizveo isti rezultat svaki put kada se metoda koristi sa istim skupom vrijednosti ulaznih podataka.

Model deterministik

Modeli i zjarrit që përdor formulime matematikore bazuar në shkencë për të prodhuar të njëjtin rezultat sa herë që metoda përdoret me të njëjtin bashkësi përcaktimi.

Disaster

A disaster can be defined as an occurrence causing widespread destruction and distress.

Катастрофа

Катастрофа се може дефинисати као догађај који узрокује широко распрострањено разарање и невоље.

Katastrofa/nesreća

Katastrofa se može definisati kao događaj koji izaziva destrukcije i poremećaje širokih razmjera.

Katastrofë

Një katastrofë mund të përkufizohet si një ngjarje që shkakton shkatërrim dhe shqetësim të gjerë.

Disaster impact

Is the total effect, including negative effects (e.g., economic losses) of a hazardous event or a disaster. The term includes economic, human and environmental impacts, and may include death, injuries, disease and other negative effects on human physical, mental and social well-being.

Утицај катастрофе

To je ukupni efekat, uključujući negativne efekte (npr. ekonomski gubici) hazardnog događaja ili katastrofe. Termin obuhvata ekonomske, ljudske i ekološke uticaje, a može uključivati smrt, povrede, bolesti i druge negativne efekte na fizičko, mentalno i društveno blagostanje ljudi.

Uticaј katastrofe

To je ukupni efekat, uključujući negativne efekte (npr. ekonomski gubici) hazardnog događaja ili katastrofe. Termin obuhvata ekonomske, ljudske i ekološke uticaje, a može uključivati smrt, povrede, bolesti i druge negativne uticaje na fizičko, mentalno i socijalno blagostanje ljudi.

Efekt i katastrofës

Quhet efekti total, duke përfshirë efektet negative (p.sh. dëmet ekonomike) të një ngjarje të rrezikshme apo një katastrofe. Termi përfshin efektet ekonomike, njerëzore dhe mjedisore, dhe mund të përfshijë vdekje, dëmtime, sëmundje, si dhe efekte të tjera negative mbi mirëqenien fizike, mendore dhe sociale të njerëzve.

Disaster insurance

Government sponsored or private insurance policies for protection against economic losses resulting from disaster.

Осигурање од катастрофа

Осигурања спонзорисана од државе или приватна осигурања за заштиту од економских губитака насталих услед катастрофе.

Osiguranje od katastrofa

Osiguranja sponzorisana od države ili privatna osiguranja za zaštitu od ekonomskih gubitaka nastalih usljed katastrofe.

Sigurimi ndaj katastrofës

Polica shtetërore ose sigurime private për mbrojtjen nga humbjet ekonomike si pasojë e katastrofave.

Disaster management

A broad term covering all aspects of the handling of a disaster. Disaster management is a cross-disciplinary discipline of planning for and responding to emergencies and disasters, including both pre- and post-event activities. It refers to the management of both the risk and the consequences of an event.

Управљање катастрофама

Широк појам који покрива све аспекте управљања катастрофом. Управљање катастрофама је интердисциплинарна дисциплина планирања и одговора у ванредним ситуацијама и катастрофама, укључујући активности пре и након догађаја. Односи се на управљање ризиком и последицама догађаја.

Upravljanje katastrofama

Širok pojam koji pokriva sve aspekte upravljanja katastrofom. Upravljanje katastrofama je interdisciplinarna oblast planiranja i reagovanja u vanrednim situacijama i katastrofama, uključujući aktivnosti prije i nakon događaja. Odnosi se na upravljanje rizikom i posljedicama događaja.

Menaxhimi i katastrofave

Një term i gjerë që mbulon të gjithë aspektet që trajtojnë një katastrofë. Menaxhimi i katastrofave është një proces ndër-disiplinor që merret me planifikimin dhe përgjigjen ndaj emergjencave dhe katastrofave, duke përfshirë aktivitetet edhe para edhe pas ndodhjes së ngjarjes.

Drought

Period of deficiency of moisture in the soil such that there is inadequate water required for plants, animals and human beings.

Суша

Период недостатка влаги у тлу тако да нема довољно воде потребне биљкама, животињама и људима.

Suša

Period nedostatka vlage u tlu tako da nema dovoljno vode potrebne biljkama, životinjama i ljudima.

Thatësirat

Periodha me mungesë lagështie në tokë, kur sasia e ujit është e pamjaftueshme për të plotësuar kërkesat e bimëve, kafshëve dhe qenieve njerëzore.

Drought index

Computed value which is related to some of the cumulative effects of a prolonged and abnormal moisture deficiency.

Индекс суше

Израчуната вредност која се односи на неке кумулативне ефекте дуготрајног и превеликог недостатка влаге.

Indeks suše

Izračunata vrijednost koja se odnosi na neke kumulativne efekte dugotrajnog i prevelikog nedostatka vlage.

Indeksi thatësirës

Vlera e llogaritur e cila lidhet me disa nga efektet kumulative të një mangësie të zgjatur dhe anormale të lagështirës.

Earthquake

A sudden break within the upper layers of the earth, sometimes breaking the surface, resulting in the vibration of the ground, which where strong enough will cause the collapse of buildings and destruction of life and property.

Земљотрес, потрес, трес

Нагли прелом у горњим слојевима земље, понекад уз пуцање површине, што резултира вибрацијом тла, која ће тамо где је довољно јака проузроковати рушење зграда и уништавање живота и имовине.

Zemljotres, potres, trus

Nagli prelom u gornjim slojevima zemlje, ponekad uz pucanje površine, što rezultira vibracijom tla, koja će tamo gde je dovoljno jaka prouzrokovati rušenje zgrada i uništavanje života i imovine.

Tërmet

Një thyerje e papritur brenda shtresave të sipërme të tokës, ndonjëherë duke thyer sipërfaqen, duke shkaktuar dridhje të tokës, e cila kur është mjaft e fortë shkakton shembjen e ndërtesave dhe shkatërrimin e jetës dhe pronës.

Earthquake hypocentre (focus)

The place inside the earth where the faulting which is associated with the earthquake originated.

Хипоцентар земљотреса (жариште)

Место унутар земље где је настало деформисање повезано са земљотресом.

Hipocentar zemljotresa (žarište)

Mjesto unutar zemlje gdje je nastalo deformisanje povezano sa zemljotresom.

Hipoqendra e tërmetit

Vendi në brendësi të tokës ku ka origjinën thyerja që lidhet me tërmetin.

Economic security

Economic security is composed of basic social security, defined by access to basic needs infrastructure pertaining to health, education, dwelling, information, and social protection, as well as work-related security

Економска сигурност

Економска сигурност се састоји од основне социјалне сигурности, која се дефинише као приступ инфраструктури која се односи на задовољавање основних потреба везаних за здравство, образовање, становање, информисање и социјалну заштиту, као и радну сигурност.

Ekonomiska sigurnost

Ekonomiska sigurnost se sastoji od osnovne socijalne sigurnosti, definisane pristupom infrastrukturi za osnovne potrebe koja se odnosi na zdravlje, obrazovanje, stanovanje, informisanje i socijalnu zaštitu, kao i radnu sigurnost.

Siguri ekonomike

Siguria ekonomike përbëhet nga siguria bazë shoqërore, që përkufizohet si mundësia për të plotësuar nevojat bazë që lidhen me shëndetin, arsimimin, strehimin, informimin dhe mbrojtjen sociale, si dhe me sigurinë në lidhje me punën.

Emergency

Emergencies take many forms. They can involve any combination of consequences stemming from:

- a) Technological and man-made hazards: nuclear waste disposal spills; radiological, toxic substance, or hazardous materials accidents; utilities failures; pollution; epidemics; crashes; explosions; urban fires.
- b) Natural disasters: earthquakes, floods, hurricanes, tsunamis, sea surges, freezes, blizzards of snow and ice, extreme cold, forest fires, drought, and range infestation.
- c) Internal disturbances: civil disorders such as riots, demonstrations run amok, large-scale prison breaks, strikes leading to violence, and acts of terrorism.
- d) Energy and material shortages: from strikes, price wars, labor problems, and resource scarcity.
- e) Attack: the ultimate emergency — nuclear, conventional, chemical, or biological warfare."

Хитан случај / Ванредна ситуација

Хитни случајеви / ванредне ситуације имају много облика. Могу укључивати било коју комбинацију последица које произлазе из:

- a) Технолошких и антропогених (изазваних од стране човека) опасности: изливање нуклеарног отпада; несреће са радиолошким и токсичним супстанцама или опасним материјама; комунални кварови; загађења; епидемије; судари; експлозије; урбани пожари.
- b) Природних катастрофа: земљотреси, поплаве, урагани, торнада, цунами, морски таласи, замрзавање, снежна и ледена мећава, екстремна хладноћа, шумски пожари, суша и зараза.
- ц) Унутрашњи поремећаји: грађански поремећаји као што су немири, насилне демонстрације, масовни бег из затвора, штрајкови који су довели до насиља и терористичке активности.
- д) Недостаци енергије и материјала: услед напада, ратова цена, проблема у раду и несташице ресурса.
- е) Напад: крајња ванредна ситуација – нуклеарно, конвенционално, хемијско или биолошко ратовање.

Hitan slučaj

Hitni slučajevi/vanredne situacije imaju mnogo облика. Mogu uključivati bilo koju kombinaciju posljedica koje proizlaze iz:

- a) Tehnoloških i antropogenih opasnosti (izazvanih od strane čovjeka); izlivanje nuklearnog otpada; nesreće sa radiološkim i toksičnim supstancama ili opasnim materijama; komunalni kvarovi; zagađenja; epidemije; sudari; eksplozije; urbani požari.
- b) Prirodnih katastrofa: zemljotresi, poplave, uragani, tornada, cunami, morski talasi, zamrzavanje, snježna i ledena mećava, ekstremna hladnoća, šumski požari, suša i zaraza.
- ц) Unutrašnji poremećaji: građanski neredi kao što su nemiri, nasilne demonstracije, bijegstva iz zatvora velikih razmjera, štrajkovi koji su doveli do nasilja i terorističke aktivnosti.
- д) Nedostaci energije i materijala: od napada, ratova cijena, problema u radu i nestašice resursa.
- е) Napad: krajnja vanredna situacija - nuklearno, konvencionalno, hemijsko ili biološko ratovanje.

Emergență

Emergențat marrin shumë forma. Ato mund të përfshijnë çdo kombinim të pasojave që rrjedhin nga:

- a) Rrezqet teknologjike dhe ato të krijuara nga njeriu: derdhjet e hedhurinave bërtamore; substance radiologjike, toksike ose aksidente të materialeve të rrezikshme; dështimet e shërbimeve; ndotja; epidemitë; përplasje; eksplozime; zjarre urbane.
- b) Fatqësitë natyrore: tërmetet, përmbytjet, uraganet, tornadot, tsunami, ngricat e detit, ngricat e dëborës dhe akullit, të ftohtit ekstrem, zjarretëpyje, thatësitat dhe infektimet masive.
- ц) Çrregullimet e brendshme: mosbindjet civile të tilla si kryengritjet, demonstratat anarkike, thyerje të burgjeve në shkallë të gjerë, greva që çojnë në dhunë dhe aktet e terrorizmit.
- д) Mungesa e energjisë dhe materialeve: nga grevat, luftërat e çmimeve, problemet e punës dhe mungesa e burimeve.
- е) Sulmi: emergjenca përfundimtare – lufta bërtamore, konvencionale, kimike ose biologjike.

Emergency medicine

The specialized institutional system and resources required to meet immediate and unexpected medical needs.

Ургентна медицина

Специјализовани институционални систем и ресурси потребни да задовоље тренутне и неочекиване медицинске потребе.

Urgentna medicina

Specijalizovani institucionalni sistem i resursi potrebni da zadovolje trenutne i neočekivane medicinske potrebe.

Мјексиа е емергјенсаве

Sistemi i specializuar institucional dhe burimet e nevojshme për të përballuar nevojat mjekësore imediate dhe të paparashikuara.

Employment security

Assurance (or lack of it) an employee has about the continuity of gainful employment for his or her work life. Job security usually arises from the terms of the contract of employment, collective bargaining agreement, or labor legislation that prevents arbitrary termination, layoffs, and lockouts.

Сигурност запослења

Сигурност континуираног плаћеног запослења (или њен недостатак) који запослени има у свом радном веку. Сигурност радног места обично произлази из услова уговора о раду, колективног уговора или радног законодавства које спречава произвољно раскидање уговора о раду, отпуштање и искључење са посла.

Sigurnost zaposlenja

Sigurnost kontinuiranog plaćenog zaposlenja (ili njen nedostatak) koji zaposleni ima u svom radnom vijeku. Sigurnost radnog mjesta obično proizilazi iz uslova ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili radnog zakonodavstva koji sprječava proizvoljno raskidanje ugovora o radu, otpuštanje i isključenje sa posla.

Sigurimi i punësimi

Sigurimi (ose mungesa e tij) që një punonjës ka, në lidhje me vazhdimësinë e punësimit të paguar për jetën e tij ose të saj të punës. Siguria e punës zakonisht lind nga kushtet e kontratës së punësimit, marrëveshjes kolektive të negociatave, ose legjisllacionit të punës që pengon ndërprerjen arbitrare, pushimet nga puna dhe falimentit.

Enclosed fire

Fire which takes place and has been ignited inside an enclosure.

Пожар у затвореном простору

Пожар који се догоди унутар затвореног простора.

Požari zatvorenog prostora

Požar koja se dogodi unutar zatvorenog prostora.

Zjarr i mbyllur

Zjari që ndodh dhe është ndezur brenda një vendi të mbyllur.

Enclosure

Volume defined by bounding surfaces, which may have one or more openings.

Затворен простор

Простор дефинисан граничним површинама, које могу имати један или више отвора.

Zatvoreni prostor

Prostor definisan graničnim površinama, koje mogu imati jedan ili više otvora.

Vend i mbyllur

Një vëllim i përcaktuar nga sipërfaqet kufizuese, të cilat mund të kenë një ose më shumë hapje.

Energy security

The uninterrupted physical availability at an affordable price, while respecting environment concerns. Energy Security has many aspects: long-term energy security is mainly linked to timely investments to supply energy in line with economic developments and environmental needs. On the other hand, short-term energy security is the ability of the energy system to react promptly to sudden changes in supply and demand. Another way to look at energy security is to study the different energy sources (coal, oil, gas, and renewables), intermediate means (electricity, refineries) and transportation modes (grids, pipelines, ports, ships). All of these have risks of supply interruptions or failures, challenging the security of undisturbed energy supply.

Енергетска сигурност

Непрекидна физичка доступност енергије по приступачној цени, уз поштовање бриге за околину. Енергетска сигурност има многе аспекте: дугорочна енергетска сигурност је углавном повезана са правовременим инвестицијама у снабдевање енергијом у складу са економским развојем и еколошким потребама. С друге стране, краткорочна енергетска сигурност је способност енергетског система да брзо реагује на изненадне промене у понуди и потражњи. Други начин да се сагледа енергетска сигурност је проучавање различитих извора енергије (угаљ, нафта, гас и обновљиви извори енергије), производних капацитета (за производњу струје, рафинерије) и начина транспорта (мреже, цевоводи, луке, бродови). Све ово постоји ризик од прекида или неуспеха у снабдевању, што доводи у питање сигурност неометаног снабдевања енергијом.

Energetska sigurnost

Neprekidna fizička dostupnost po pristupačnoj cijeni, uz poštovanje brige za okoliš. Energetska sigurnost ima mnoge aspekte: dugoročna energetska sigurnost je uglavnom povezana sa pravovremenim investicijama za snabdijevanje energijom u skladu sa ekonomskim razvojem i okolinskim potrebama. S druge strane, kratkoročna energetska sigurnost je sposobnost energetskog sistema da brzo reaguje na iznenadne promjene u ponudi i potražnji. Drugi način da se sagleda energetska sigurnost je proučavanje različitih izvora energije (ugalj, nafta, gas i obnovljivi izvori energije), proizvodnih kapaciteta (za proizvodnju struje, rafinerije) i načina transporta (mreže, cjevovodi, luke, brodovi). Sve ovo ima rizik od prekida ili neuspjeha u snabdijevanju, što dovodi u pitanje sigurnost neometanog snabdijevanja energijom.

Siguria e energjisë

Disponueshmëria e pandërprerë fizike me një çmim të volitshëm, duke respektuar shqetësimet mjedisore. Siguria e Energjisë ka shumë aspekte: siguria afatgjatë e energjisë lidhet kryesisht me investimet në kohë për të furnizuar me energji në përputhje me zhvillimet ekonomike dhe nevojat mjedisore. Nga ana tjetër, siguria afatshkurtër e energjisë është aftësia e sistemit energjetik që të reagojë menjëherë ndaj ndryshimeve të papritura në ofertë dhe kërkesë. Një mënyrë tjetër për të parë sigurinë e energjisë është studimi i burimeve të ndryshme të energjisë (qymyri, nafta, gazi dhe burimet e ripërtëritshme), mjetet e ndërmjetme (energji elektrike, rafineritë) dhe mënyrat e transportit (rrjetet, tubacionet, portet, anijet). Të gjitha këto kanë rreziqe në lidhje me ndërprerjet ose mungesën e furnizimit, duke penguar sigurinë e furnizimit të pandërprerë të energjisë.

Epicenter

That point on the earth's surface directly above the place of origin (i.e., focus or hypocenter) of an earthquake.

Епицентар

Тачка на површини земље изнад места настанка (тј. жаришта или хипоцентра) земљотреса.

Epicentar

Tačka na površini zemlje iznad mjesta nastanka (tj. žarišta ili hipocentra) zemljotresa.

Epiqendra

Pika në sipërfaqen e tokës drejtpërdrejt mbi vendin e origjinës (d.m.th., hipoqendrën) e një tërmeti.

Epidemic

1. An unusual increase in the number of cases of an infectious disease which already exists in the region or population concerned.
2. The appearance of a significant number of cases of an infectious disease introduced in a region or population that is usually free from that disease.

Епидемија

1. Неуобичајено повећање броја случајева заразне болести која већ постоји у одређеном региону или популацији.
2. Појава значајног броја случајева заразне болести уведене у регион или популацију која је обично поштеђена те болести.

Epidemija

1. Neuobičajeno povećanje broja slučajeva zarazne bolesti koja već postoji u određenom regionu ili populaciji.
2. Pojava značajnog broja slučajeva zarazne bolesti uvedene u region ili populaciju koja je obično pošteđena te bolesti.

Epidemi

1. Një rritje e pazakontë e numrit të rasteve të një sëmundje infektive e cila tashmë ekziston në rajon ose në popullsinë në fjalë.
2. Shfaqja e një numri të konsiderueshëm të rasteve të një sëmundje infektive të paraqitur në një rajon ose popullatë që zakonisht nuk e ka atë sëmundje.

Erosion

Loosing or dissolving and removal of rock or soil as a result of water, ice or wind action.

Ерозија

Расипање или растварање и померање стења или земљишта као последица деловања воде, леда или ветра.

Erozija

Rasipanje ili rastvaranje i pomijeranje stijena ili zemljišta kao posljedica djelovanja vode, leda ili vjetra.

Erozion

Humbja ose tretja dhe zhvendosja e shkëmbit ose e tokës si rezultat i veprimit të ujit, akullit ose erës.

Escape

Effective action taken to reach a safe refuge or place of safety.

Бекство

Делотворне мере предузете како би се стигло у привремено уточиште или на безбедно место.

Povlačenje/bjekstvo

Učinkovita aktivnost koja se poduzima da bi se došlo do sigurnog utočišta ili sigurnog mjesta.

Shpëtim

Veprimi efektiv i ndërmarrë për të arritur një strehë të sigurt ose një vend sigurie.

Evacuation behaviour

Behaviour which enables occupants of a building to reach a place of safety.

Понашање при евакуацији

Понашање које омогућава корисницима зграде да дођу до безбедног места.

Ponašanje pri evakuaciji

Ponašanje koje omogućava korisnicima zgrade da dođu do bezbjednog mjesta.

Sjellja në rast evakuimi

Sjellje që mundëson banorët e një ndërtese për të arritur një vend sigurie.

Exposure time

Length of time for which people, animals or test specimens are exposed under specified conditions.

Време излагања

Временски период за који су људи, животиње или испитивани узорци изложени под одређеним условима.

Vrijeme izloženosti

Vremenski period za koji su ljudi, životinje ili ispitivani uzorci izloženi pod određenim uslovima.

Koha e ekspozimit

Kohëzgjatja gjatë së cilës ekspozohen njerëzit, kafshët ose mostrat e provës në kushte të caktuara.

Famine

A catastrophic food shortage affecting large numbers of people due to climatic, environmental and socio-economic reasons.

Глад

Катастрофалан недостатак хране изазван климатским, еколошким и социо-економским разлозима који утиче на велик број људи.

Glad

Katastrofalan nedostatak hrane izazvan klimatskim, ekološkim i socio-ekonomskim razlozima koji utiče na velik broj ljudi.

Zi urie

Një mungesë katastrofike e ushqimit që prek një numër të madh njerëzish për shkak të arsyeve klimatike, mjedisore dhe socio-ekonomike.

Financial security

Having an appropriate financial plan and enough financial resources to adequately fulfill any needs or most wants of an individual or business.

Финансијска сигурност

Имати одговарајући финансијски план и довољно финансијских ресурса за адекватно испуњавање свих потреба или већине прохтева појединца или предузећа.

Finansijska sigurnost

Imati odgovarajući finansijski plan i dovoljno finansijskih resursa za adekvatno ispunjavanje svih potreba ili većine želja pojedinca ili preduzeća.

Siguria financiare

Të paturit e një plani të përshtatshëm financiar dhe burime të mjaftueshme financiare për të plotësuar çdo nevojë apo dëshirë të një individi apo biznesi.

Fire

Process of combustion characterized by the emission of heat and fire effluent and usually accompanied by smoke, flame or glowing or a combination thereof.

Пожар

Процес сагоревања који се одликује емисијом топлоте и продуката сагоревања и обично га прати дим, пламен или светлост или њихова комбинација.

Požar

Proces sagorijevanja karakteriziran određenom emisijom toplote i produktima sagorijevanja, obično praćen dimom, plamenom, svjetlošću ili kombinacijom navedenog.

Zjarr

Procesi i djegies i shkaktuar nga emetimi l nxehtësisë dhe zjarrit që rrjedh dhe zakonisht shoqërohet me tym, flake ose një kombinim l tyre.

Fire barrier fire separation

Separating element that exhibits fire integrity or fire stability, or thermal insulation, or a combination thereof, for a period of time under specified conditions.

Пожарна баријера

Сепарациони елемент који поседује пожарни интегритет или ватроотпорност или топлотну изолацију, или њихову комбинацију, у одређеном временском периоду под одређеним условима.

Požarna barijera

Separacioni element koji posjeduje požarni integritet ili vatrootpornost ili toplotnu izolaciju, ili njihovu kombinaciju, u određenom vremenskom periodu pod određenim uslovima.

Mbajtesi i zjarrit Ndaresi i zjarrit

Element ndarës që paraqet integritetin e zjarrit ose stabilitetin e zjarrit ose izolimin termik, ose një kombinim i tyre, për një periudhë kohe në kushte specifike

Fire behaviour

Change in, or maintenance of, the physical and/or chemical properties of an item and/or structure exposed to fire.

Понашање у пожару

Промена или постојаност физичких и/или хемијских својстава предмета и/или структуре изложених пожару.

Ponašanje pri požaru

Promjena ili zadržavanje fizičkih i/ili hemijskih svojstava predmeta i/ili strukture izloženih požaru.

Sjellja ndaj zjarrit

Ndryshimi, ose qendreshmeria e vetive fizike dhe/ose kimike të një elementi dhe/ose strukture të ekspozuar ndaj zjarrit.

Fire compartment

Enclosed space, which may be subdivided, separated from adjoining spaces by fire barriers.

Пожарни сектор

Затворен простор, који се може поделити, одвојен од суседних просторија пожарним баријерама.

Požarni sektor

Zatvoreni prostor, koji se može podijeliti, odvojen od susjednih prostorija požarnim barijerama.

Hapësirë për ndarjen e zjarrit

Hapësirë e mbyllur, e cila mund të ndahet, të vecohet nga hapësirat fqinje me anë të barrierave të zjarrit.

Fire effluent

All gases and aerosols, including suspended particles, created by combustion or pyrolysis and emitted to the environment.

Продукти сагоревања

Сви гасови и аеросоли, укључујући суспендоване честице, настали сагоревањем или пиролизом који се емитију у околину.

Produkti požara

Svi gasovi i aerosoli, uključujući suspendovane čestice, nastali sagorijevanjem ili pirolizom koji se emituju u okolinu.

Produkte të zjarrit

Të gjithë gazrat dhe aerosolët, duke përfshirë grimcat pezull, të krijuara nga djegia ose piroliza dhe të emetuara në mjedis.

Fire exposure

Extent to which persons, animals or items are subjected to the conditions created by fire.

Излагање пожару

Мера у којој су особе, животиње или предмети изложени условима који настају од пожара.

Izloženost požaru

Razmjera do koje su osobe, životinje ili predmeti izloženi uslovima koji nastaju od požara.

Ekspozim ndaj zjarrit

Hapsira në të cilën personat, kafshët ose sendet l nënshtrohen kushteve të krijuara nga zjarri.

Fire growth rate

Rate of change of the fire heat release rate.

Стопа раста пожара

Стопа промене брзине ослобађања топлоте у пожару.

Stopa rasta požara

Stopa promjene brzine oslobađanja toplote pri požaru.

Niveli i ritjes së zjarrit

Ndyshimi shkallës së lirimit të nxehëtisë së zjarrit.

Fire hazard

Potential for harm associated with fire.

Опасност од пожара

Потенцијал за настанак штете проузроковане пожаром.

Opasnost od požara

Potencijal za nastanak štete uzrokovane požarom.

Rrezik nga zjarri

Mundësia për lëndime që shkaktohen nga zjarri.

Fire load

Quantity of heat which could be released by the complete combustion of all the combustible materials in a volume, including the facings of all bounding surfaces.

Пожарно оптерећење

Количина топлоте која се може ослободити потпуним сагоревањем свих запаљивих материјала у простору захваћеном пожаром, укључујући и облоге свих граничних површина.

Požarno opterećenje

Količina toplote koja se može osloboditi potpunim sagorijevanjem svih zapaljivih materijala u prostoru zahvaćenom požarom, uključujući i obloge svih graničnih površina.

Ngarkesë zjarri

Sasia e nxehtësisë që mund të lirohet nga djegja e plotë e të gjitha materialeve të djegshme në një vëllim, duke përfshirë faqet e të gjitha sipërfaqeve kufizuese.

Fire load density

Fire load per unit area.

Густина пожарног оптерећења

Пожарно оптерећење по јединици површине.

Gustina požarnog opterećenja

Požarno opterećenje po jedinici površine.

Densiteti i ngarkesës së zjarrit

Ngarkesa e zjarrit për njësi të sipërfaqes.

**Fire model
fire simulation**

Calculation method that describes a system or process related to fire development, including fire dynamics and the effects of fire.

**Модел пожара
Симулација пожара**

Метода прорачуна која описује систем или процес који се односи на развој пожара, укључујући динамику пожара и ефекте пожара.

**Požarni model
Simulacija požara**

Metoda proračuna koja opisuje sistem ili proces koji se odnosi na razvoj požara, uključujući dinamiku požara i efekte požara.

**Modelimi i zjarrit
Simulimi i zjarrit**

Metoda e llogaritjes që përshkruan një sistem ose proces që lidhet me zhvillimin e zjarrit, duke përfshirë dinamikën dhe efektet e zjarrit.

Fire performance

Response of a material, product or assembly in a fire.

Понашање у пожару

Одговор материјала, производа или склопа у пожару.

Ponašanje u požaru

Odgovor određenog materijala, proizvoda ili sklopa na požar.

Reagimi në rast zjarri

Reagimi i një materiali, produkti ose i gjithë montimit në një zjarr.

Fire plume

Buoyant gas stream and any materials transported within it, above a fire.

Ватрени стуб

Пламтећи вртлог гасова и свих материјала који струје унутар њега и издижу се изнад ватре.

Vatreni stub

Plamteći vrtlog gasova i svih materijala koji se transportuju unutar njega i izdižu se iznad vatre.

Shtëllungë zjarri

Rryma e gazit dhe çdo material i transportuar brenda tij, mbi një zjarr.

Fire resistance

Ability of a test specimen to withstand fire or give protection from it for a period of time.

Отпорност на пожар

Способност тестираног узорка да издржи пожар или пружи заштиту од пожара у одређеном временском периоду.

Otpornost na požar

Sposobnost testiranog uzorka da izdrži požar ili pruži zaštitu od požara u određenom vremenskom periodu.

Rezistent ndaj zjarrit

Aftësia e një mostre për ti rezistuar zjarrit ose për tu mbrojtur prej tij për një periudhë kohe.

Fire retardant

Substance added, or a treatment applied, to a material in order to delay ignition or to reduce the rate of combustion.

Успоривач пожара

Додата супстанца или третман који се примењује на материјал како би се одложило паљење или смањила брзина сагоревања.

Usporivač vatre

Dodata supstanca ili tretman koji se primjenjuje na materijal kako bi se odložilo paljenje ili smanjila brzina sagorijevanja.

Substancë për ndalimin e shpërthimit të zjarrit

Substanca e shtuar, ose një trajtim i aplikuar, mbi një material në mënyrë që të vonojë ndezjen ose për të zvogëluar shkallën e djegies.

Fire risk

Estimation of expected fire loss that combines the potential for harm in various fire scenarios that can occur with the probabilities of occurrence of those scenarios.

Ризик од пожара

Процена очекиваног губитка од пожара која комбинује потенцијал за штету у различитим сценаријима пожара који се могу појавити, са вероватноћом појаве тих сценарија.

Rizik od požara

Procjena očekivanog gubitka od požara koja kombinuje potencijal za štetu u različitim scenarijima požara koji se mogu pojaviti, sa vjerovatnoćom pojave tih scenarija.

Rrezik nga zjarri

Vlerësimi i humbjes së pritur nga zjarri që kombinon potencialin për dëm me skenarë të ndryshëm të zjarrit që mund të ndodhin, me probabilitete të ndodhjes së atyre skenarëve.

Fire risk assessment

Procedure for assembling a compilation of information relevant to a certain fire risk under specific conditions of use within the range of all relevant fire scenarios.

Процена ризика од пожара

Поступак за састављање збира информација релевантних за одређену опасност од пожара у специфичним условима употребе у оквиру свих релевантних сценарија пожара.

Procjena rizika od požara

Postupak za sastavljanje zbir informacija relevantnih za određenu opasnost od požara u specifičnim uslovima upotrebe u okviru svih relevantnih scenarija požara.

Vlerësimi i riskut ndaj zjarrit

Procedura e përpilimit të një vlerësimi në lidhje me rrezikun ndaj zjarrit duke marrë parasysh të gjithë skenarët përkatës.

Fire safety design

Quantitative description of the development of a built environment intended to meet fire safety objectives.

Проектовање безбедности од пожара

Квантитативни опис перформанси изграђеног окружења чија је сврха испуњавања циљева заштите од пожара.

Projektovanje bezbjednosti od požara

Квантитативни опис перформанси изграђеног окружења са циљем испunjavanja циљева заштите од пожара.

Projektimi për sigurinë ndaj zjarrit

Përshkrimi kuantitativ i krijimit të një mjedisi i cili i plotëson kushtet e sigurisë ndaj zjarrit.

Fire safety engineering

Application of engineering methods to the development or assessment of designs in the built environment through the analysis of specific fire scenarios or through the quantification of risk for a group of fire scenarios.

Инжењерство безбедности од пожара

Примена инжењерских метода у пројектовању или процени изграђеног окружења кроз анализу специфичних сценарија пожара или кроз квантификацију ризика за групу пожарних сценарија.

Inžinjerstvo bezbjednosti od požara

Primjena inženjerskih metoda u projektovanju ili procjeni izgrađenog okruženja kroz analizu specifičnih scenarija požara ili kroz kvantifikaciju rizika za grupu požarnih scenarija.

Inxhinieria e sigurisë ndaj zjarrit

Aplikimi i metodave inxhinierike për zhvillimin ose vlerësimin e projekteve për zbatim duke analizuar skenarë të caktuar të zjarrit ose duke përcaktuar riskun ndaj zjarrit sipas skenarëve të ndryshëm të zjarrit.

Fire safety management

Application and service life maintenance of procedures to achieve fire safety objectives.

Управљање у безбедности од пожара

Примена и одржавање процедура за постизање циљева заштите од пожара.

Upravljanje bezbjednosti od požara

Primjena i održavanje procedura za postizanje ciljeva zaštite od požara.

Menaxhimi i sigurisë ndaj zjarrit

Aplikimi i procedurave të mirëmbajtjes në mënyrë që të arrihen objektivat e sigurisë ndaj zjarrit.

Fire safety objective

Desired outcome with respect to the probability of an unwanted fire, relative to essential aspects of the built environment.

Циљ безбедности од пожара

Жељени исход с обзиром на вероватноћу нежељеног пожара, у односу на битне аспекте изграђеног окружења.

Cilj bezbjednosti od požara

Željeni ishod s obzirom na vjerovatnoću neželjenog požara, u odnosu na bitne aspekte izgrađenog okruženja.

Objektivat e sigurisë ndaj zjarrit

Rezultatet e dëshiruara në lidhje me probabilitetin e një zjarri të padëshiruar, në lidhje me aspektet thelbësore të mjedisit të ndërtimit.

Fire scenario

Qualitative description of the course of a fire with respect to time, identifying key events that characterize the studied fire and differentiate it from other possible fires.

Сценарио пожара

Квалитативни опис тока пожара кроз време, уз идентификацију кључних догађаја који карактеришу проучавани пожар и разликују га од других могућих пожара.

Scenarijo požara

Kvalitativni opis toka požara kroz vrijeme, uz identifikaciju ključnih događaja koji karakterišu proučavani požar i razlikuju ga od drugih mogućih požara.

Skenar zjarri

Përshkrimi cilësor i rrjedhës së zjarrit në raport me kohën, duke identifikuar ngjarjet kyçe karakteristike të zjarrit në studim dhe diferencimin e tij nga zjarret e tjera të mundshme.

Fire severity

Capacity of a fire to cause damage.

Интензитет пожарне опасности

Способност пожара да проузрокује штету.

Intenzitet požarne opasnosti

Sposobnost požara da prouzrokuje štetu.

Ashpërsia e zjarrit

Aftësia e zjarrit për të shkaktuar dëme.

Fire test

Test that measures fire behaviour or exposes an item to the effects of a fire.

Пожарни тест

Тест који мери развој пожара или излаже испитивани предмет ефектима пожара.

Požarni test

Test koji mjeri razvoj požara ili izlaže ispitivani predmet efektima požara.

Testi i zjarrit

Testi që mat sjelljen e zjarrit ose i cili ekspozon një send nën efektet e zjarrit.

Firewall

Walls which are intended to be fire barriers.

Пожарни зид

Зидови чија је намена да буду пожарне баријере.

Požarni zid

Zidovi čija je namjena da budu požarne barijere.

Mur kundër zjarrit

Mur i projektuar si mburojë ndaj zjarrit.

First aid

The immediate but temporary care given on site to the victims of an accident or sudden illness in order to avert complications, lessen suffering, and sustain life until competent services or a physician can be obtained.

Прва помоћ

Непосредна, али привремена нега пружена на лицу места жртвима несреће или изненадне болести како би се избегле компликације, умањила патња и одржао живот док их не преузме надлежна служба или лекар.

Prva pomoć

Neposredna, ali privremena njega pružena na licu mjesta žrtvama nesreće ili iznenadne bolesti kako bi se izbjegle komplikacije, umanjila patnja i održao život dok ih ne preuzme nadležna služba ili ljekar.

Ndihma e shpejtë

Vepimtari për të dhënë ndihmën e parë mjekësore në rastet kur nuk mund të pritet dhe për t'i dërguar të sëmurët menjëherë në një qendër mjekimi.

Flame spread

Propagation of a flame front.

Ширење пожара

Ширење фронта пламена.

Širenje plamena

Širenje fronta plamena.

Përhapje e flakës

Përhapja e një fronti flake.

Flash flood

Flood of short duration with a relatively high peak discharge. Causes inundation, and because of its nature is difficult to forecast.

Бујична поплава

Поплава кратког трајања са релативно високим вршним протоком. Узрокује плављење, а због њене природе тешко ју је предвидети.

Вијична поплава

Poplava kratkog trajanja sa relativno visokim vršnim protokom. Uzrokuje plavljenje, a zbog njene prirode teško ju je predvidjeti.

Plotë e shpejtë

Plotë me kohëzgjatje të shkurtër me një kulm të prurjes relativisht të lartë. Shkakton përmbytje, dhe për shkak të natyrës së saj është e vështirë të parashikohet.

Flashover

Transition to a state of total surface involvement in a fire of combustible materials within an enclosure.

Пламени удар затвореног вентилисаног простора

Симултано паљење свих горивих материја у пожаром захваћеној просторији.

Razbuktavanje plamena

Simultano paljenje svih gorivih materija u požarom zahvaćenoj prostoriji.

Shpërthim flakësh

Kalimi në një gjendje të përfshirjes së sipërfaqes totale në një zjarr të materialeve të djegshme brenda një rrethimi.

Flood

Significant rise of water level in a stream, lake, reservoir or a coastal region.

Поплава

Значајан пораст нивоа воде у воденом току, језеру, акумулацији или обалном подручју.

Poplava

Značajan porast nivoa vode u vodenom toku, jezeru, akumulaciji ili obalnom području.

Plotë

Rritja e ndjeshme e nivelit të ujit në një rrjedhë, liqen, rezervuar ose në një rajon bregdetar.

Flood alarm level

Water level which is considered to be dangerous and at which warnings should commence.

Критична кота

Ниво воде који се сматра опасним и на коме треба започети издавање упозорења.

Kritična kota

Nivo vode koji se smatra opasnim i na kome treba započeti izdavanje upozorenja.

Niveli i alarmit nga përmytja

Niveli i ujit i cili konsiderohet i rrezikshëm dhe kur paralajmërimet duhet të fillojnë.

Flood wave

Rise in streamflow to a crest to such a magnitude that it causes flooding, and its subsequent recession.

Поплавни талас

Пораст водотока до коте такве величине да узрокује поплаве и њихово касније повлачење.

Poplavni talas

Porast vodotoka do kote takve veličine da uzrokuje poplave i njihovo kasnije povlačenje.

Vala e plotës

Rritja e nivelit të rrjedhës në një kreshtë në një madhësi të tillë që shkakton plotë, dhe pasohet me rënien e saj.

Food security

A person, household or community, region or nation is food secure when all members have physical and economic access at all times to buy, produce, obtain or consume sufficient, safe and nutritious food to meet their dietary needs and food preferences for a healthy and active life.

Безбедност хране

Особа, домаћинство или заједница, регија или нација имају осигурану безбедност хране када сви чланови имају физички и економски приступ у сваком тренутку да купују, производе, добијају или конзумирају довољну, сигурну и квалитетну храну која задовољава њихове прехранбене потребе и услове за здрав и активан живот.

Sigurnost hrane

Osoba, domaćinstvo ili zajednica, regija ili nacija imaju obezbjeđenu hranu kada svi članovi imaju fizički i ekonomski pristup u svakom trenutku da kupuju, proizvode, dobijaju ili konzumiraju dovoljnu, sigurnu i kvalitetnu hranu koja zadovoljava njihove prehranbene potrebe i uslove za zdrav i aktivan život.

Siguria ushqimore

Një individ, familje apo komunitet, rajon apo komb ka siguri ushqimore kur të gjithë anëtarët e tij kanë mundësi fizike dhe ekonomike për të blerë, prodhuar, përfituar apo konsumuar ushqim të mjaftueshëm, të sigurt dhe kalorik për të plotësuar nevojat e tyre dietike dhe preferencat ushqimore për një jetë të shëndetshme dhe aktive.

Forecast

Statement or statistical estimate of the occurrence of a future event. This term is used with different meanings in different disciplines, as well as “prediction”.

Прогноза

Извештај или статистичка процена о појављивању будућег догађаја. Овај израз се користи са различитим значењима у различитим дисциплинама, као и „предвиђање”.

Prognoza

Izveštaj ili statistička procjena o pojavljivanju budućeg događaja. Ovaj izraz se koristi sa različitim značenjima u različitim disciplinama, kao i “predviđanje”.

Parashikimi

Formulim apo vlerësim statistikor i ndodhjes së një ngjarjeje të ardhshme. Ky term përdoret me kuptime të ndryshme në disiplina të ndryshme.

Forest/grassland fire

Fires in forest or brush grasslands that cover extensive areas and usually do extensive damage. They may start by natural causes such as volcanic eruptions or lighting, or they may be caused by arsonists or careless smokers, by those burning wood or by clearing a forest area.

Шумски/стенски пожар

Пожари у шумама или степама са жбунастом вегетацијом који захватају широка подручја и обично носе велику штету. Могу настати услед природних узрока као што су вулканска ерупција или удар грома, или их могу изазвати подметачи пожара или несавесни пушачи, они који спаљују дрво или чисте шумско подручје.

Šumski/stepski požar

Požari u šumama ili stepama sa žbunastom vegetacijom koji zahvataju široka područja i obično nose veliku štetu. Mogu nastati usljed prirodnih uzroka kao što su vulkanska erupcija ili udar грома, ili ih mogu izazvati podmetači požara ili nesavjesni pušači, oni koji spaljuju drvo ili čiste šumsko područje.

Zjarr pyjor/ kullotave

Zjarret në pyjet ose kullota që mbulojnë zona të gjera dhe që zakonisht shkaktojnë dëme të mëdha. Ato mund të fillojnë nga shkaqe natyrore siç janë shpërthimet vullkanike ose rrufetë, ose mund të shkaktohen nga zjarrvënës ose duhanpirës të pakujdesshëm, nga ata që djegin dru ose që janë duke pastruar një zonë pyjore.

Fractional effective concentration FEC

Ratio of the concentration of an irritant to that concentration expected to produce a specified effect on an exposed subject of average susceptibility.

Фракциона ефективна концентрација FEC

Однос концентрације иританта и концентрације за коју се очекује да ће дати одређени ефекат на изложеног субјекта просечне осетљивости.

Frakciona efektivna koncentracija FEC

Однос концентрације иританта и концентрације за коју се очекује да ће дати одређени ефекат на изложеном особу просјечне осјетљивости.

Përqendrimi i pjesshëm efektiv

Raporti i përqendrimit të një ngacmuesi mbi përqendrimin që pritet të prodhojë një efekt të caktuar mbi një subjekt të ekspozuar të ndjeshmërisë mesatare.

Fractional effective dose FED

Ratio of the exposure dose for an asphyxiant to that exposure dose of the asphyxiant expected to produce a specified effect on an exposed subject of average susceptibility.

Фракциона ефективна доза FED

Однос изложености дози загушљиве супстанце у односу на дозу изложености за коју се очекује да ће произвести одређени ефекат на изложеног субјекта просечне осетљивости.

Frakciona efektivna doza FED

Однос изложености дози загушљиве супстанце у односу на дозу изложености за коју се очекује да ће произвести одређени ефекат на изложеног субјекта просечне осетљивости.

Doza efektivne e pjeshme

Репорти и дозës së експозимит për një асфиксуес ndaj дозës së експозимит të асфиксуесит që притет të prodhojë një ефект të caktuar mbi një субјект të експозуар të ndjeshmërisë месатаре.

Fully developed fire

State of total involvement of combustible materials in a fire.

Потпуни развој пожара

Стање потпуног учешћа запаљивих материјала у пожару.

Potpuno razvijeni požar

Stanje ukupnog učešća zapaljivih materijala u požaru.

Zjarr i zhvilluar plotësisht

Gjendja e përfshirjes së të gjitha lëndëve të djegshme në flakë.

Glowing combustion

Combustion of a material in the solid phase without flame but with emission of light from the combustion zone.

Сагоревање жарењем

Сагоревање материјала у чврстој фази без пламена, али са емисијом светлости из зоне сагоревања.

Sagorijevanje žarenjem

Sagorijevanje materijala u čvrstoj fazi bez plamena, ali sa emisijom svjetlosti iz zone sagorijevanja.

Djegje me intensitet (që emeton dritë)

Djegje e një materiali në gjendje të ngurtë pa flakë, por me emetim të dritës nga zona e djegjes.

Hazard

A process, phenomenon or human activity that may cause loss of life, injury or other health impacts, property damage, social and economic disruption or environmental degradation.

Опасност

Процес, појава или људска активност која може проузроковати губитак живота, повреде или друге здравствене последице, штете на имовини, друштвени и економски поремећај или деградацију околине.

Hazard

Proces, fenomen ili ljudska aktivnost koja može uzrokovati gubitke života, povrede ili druge uticaje na zdravlje, oštećenje imovine, socijalne ili privredne poremećaje ili degradaciju okoliša.

Rrezik, rrezikshmëri (Hazard)

Një proces, dukuri apo aktivitet njerëzor që mund të shkaktojë humbje të jetës, plagosje apo dëmtime të tjera shëndetësore, dëme të pronës, përçarje shoqërore dhe ekonomike apo degradim të mjedisit.

Heat detector

Means a fire detector designed to operate at a pre determined temperature or rate of temperature rise.

Детектор топлоте

Детектор пожара пројектован да ради на унапред одређеној температури или брзини пораста температуре.

Detektor toplote

Detektor požara projektovan da radi na unaprijed određenoj temperaturi ili brzini porasta temperature.

Detektor i nxehtësisë

Një detektor zjarri i projektuar për t'u vënë në punë në një temperaturë të paracaktuar mbi normën e rritjes së temperaturës.

Heat release rate

Rate of thermal energy production generated by combustion.

Стопа ослобађања топлоте

Стопа производње топлотне енергије настале сагоревањем.

Stopa oslobađanja toplote

Stopa proizvodnje toplotne energije nastale izgaranjem.

Niveli i çlirimit të nxehtësisë

Shkalla e prodhimit të energjisë termike e krijuar nga djegia.

Heatwave

A long lasting period with extremely high surface temperature.

Топлотни талас

Дуготрајан период са изузетно високом температуром на површини тла.

Toplotni talas

Dugotrajan period sa izuzetno visokom temperaturom na površini tla.

Vala e të nxehtit

Një periudhë që zgjat gjatë me temperaturë jashtëzakonisht të lartë të sipërfaqes.

Homeland security

A concerted national effort to prevent terrorist attacks, reduce vulnerability to terrorism, and minimize the damage and recover from attacks that do occur.

Државна безбедност

Хармонизоване активности на државном нивоу у циљу спречавања терористичких напада, смањења рањивости на тероризам, смањења штета и бржег опоравка од напада који се дешавају.

Državna bezbjednost

Harmonizovane aktivnosti na državnom nivou u cilju sprječavanja terorističkih napada, smanjenja ranjivosti na terorizam, smanjenja šteta i bržeg oporavka od napada koji se dešavaju.

Siguria e atdheut

Një përpjekje e përbashkët kombëtare për të parandaluar sulme terroriste, për të reduktuar rrezikun nga terrorizmi dhe për të minimizuar dëmet dhe për t'u rimëkëmbur nga sulmet që ndodhin.

Human security

Human security is explained as an individual feeling of safety without fear and deficiency. The basic objective of human security is to provide protection to people rather than protection of territory.

Безбедност људи

Безбедност људи подразумева индивидуални осећај сигурности, без страха и несташица. Основни циљ је да се обезбеди заштита људи, а не заштита територије.

Bezbednost ljudi

Bezbednost ljudi podrazumjeva individualni osjećaj sigurnosti bez straha i nestašica. Osnovni cilj je da se obezbijedi zaštita ljudi, a ne zaštita teritorije.

Siguria njerëzore

Siguria njerëzore shpjegohet si një ndjenjë sigurie e individit pa patur frikë dhe mungesa. Objektivi bazë i sigurisë njerëzore është të sigurojë më shumë mbrojtje për njerëzit sesa mbrojtje të territorit.

Impaired escape capability

Effects on willingness and efficiency of escape actions, which may delay, slow or prevent evacuation.

Смањена способност бекства

Ефекти на предузимање и ефикасност акција за бекство, који могу одложити, успорити или спречити евакуацију.

Pogoršana mogućnost bjegstva

Ефекти на спремност и ефикасност акција за бекство, које могу одложити, успорити или спрјечити евакуацију.

Zvogëlimi i aftësive të shpëtimit

Ефектет në gatishmërinë dhe ефикаситетin e veprimeve të shpëtimit, të cilat mund të vonojnë, ngadalësojnë ose parandalojnë евакуимin.

Incapacitation

State of physical inability to accomplish a specific task.

Онеспособљавање

Стање физичке неспособности да се изврши одређени задатак.

Onesposobljavanje

Stanje fizičke nesposobnosti da se izvrši određeni zadatak.

Paaftësia

Gjendja e paaftësisë fizike për të kryer një veprim të veçantë.

Individual risk

Measure of fire risk limited to consequences experienced by an individual and based on the individual's pattern of life.

Индивидуални ризик

Мера ризика од пожара ограничена на последице које је доживео појединац, заснована на обрасцу живота појединца.

Individualni rizik

Mjerenje rizika od požara ograničeno na posljedice koje je doživio pojedinac, zasnovan na obrascu života pojedinca.

Risk individual

Matės i risikut tē zjarrit i kufizuar në pasojat e përtjuara nga një individ dhe bazuar në stilin e jetës së individit.

Industrial accident

An accident that happens to an employee of an industrial company during the course of their work; a large-scale accident that is caused by an industrial company and affects a lot of people or a large area.

Индустријска несрећа

Несрећа која се дешава запосленом у индустријској компанији у току рада; несрећа великих размера која је проузрокована од стране индустријске компаније и погађа много људи или велику површину.

Industrijski akcident

Akcident (nesreća) koja se dešava zaposlenom u industrijskoj kompaniji u toku rada, nesreća velikih razmjera koja je prouzrokovana od strane industrijske kompanije i ugrožava mnogo ljudi ili veliku površinu.

Aksident industrial

Njė aksident qė i ndodh njė punonjėsi tė njė kompanie industriale gjatė aktivitetit tė punės; njė aksident nė shkallė tė gjerė qė shkaktohet nga njė kompani industriale dhe qė ndikon tek shumė njerėz ose nė njė zonė tė gjerė.

Industrial security

The portion of internal security which refers to the protection of industrial installations, resources, utilities, materials, and classified information essential to protection from loss or damage.

Индустријска сигурност

Део унутрашње сигурности који се односи на заштиту индустријских постројења, ресурса, комуналија, материјала и класификованих информација битних за заштиту од губитка или оштећења.

Industrijska sigurnost

Dio unutrašnje sigurnosti koji se odnosi na zaštitu industrijskih postrojenja, resursa, komunalnih usluga, materijala i klasificiranih informacija bitnih za zaštitu od gubitka ili oštećenja.

Siguria industriale

Pjesa e sigurisë së brendshme e cila i referohet mbrojtjes së instalimeve, burimeve, mjeteve, materialeve industriale si edhe informacionit të klasifikuar të rëndësishëm për mbrojtjen nga humbjet ose dëmet.

Infestation

A pervasive influx and development of insects or parasites affecting humans, animals, crops and materials.

Инвазија, најезда

Масовна навала и развој инсеката или паразита који утичу на људе, животиње, усеве и материјале.

Invazija, najezda

Masovna navala i razvoj insekata ili parazita koji utiču na ljude, životinje, usjeve i materijale.

Infektim

Një fluks insektesh ose parazitësh që përhapet dhe zhvillohet duke prekur njerëzit, kafshët, prodhimet bujqësore dhe materialet

Information security

Preservation of confidentiality, integrity and availability of information.

Безбедност информација

Очување поверљивости, интегритета и доступности информација.

Informaciona sigurnost

Održavanje povjerljivosti, integriteta i raspoloživosti informacija.

Siguria e informacionit

Ruajtja e konfidencialitetit, integritetit dhe disponueshmërisë së informacionit.

Intensity (macroseismic)

A number by which the consequences of an earthquake at a particular place are scaled by its effects on persons, structures, and earth materials. Intensity scales in most common use are the modified Mercalli (MM) and Medvedev, Sponheuer and Karnik (MSK), both having twelvedegrees.

Интензитет (макроеизмички)

Број којим се последице земљотреса на одређеном месту мере на основу његових ефеката на људе, објекте и рељеф. Скале за мерење интензитета које се најчешће користе су модификована Меркалијева (MM) и скала МСК (Медведев, Шпонхојер и Карник), које обе имају по дванаест степени.

Intenzitet (makroseizmički)

Број којим се последице земљотреса на одређеном мјесту мјере на основу његових ефеката на људе, објекте и рељеф. Скале за мјерење интензитета које се најчешће користе су модификована Меркалијева (MM) и скала МСК (Медведев, Спонхеуер и Карник), обје имају по дванаест степени.

Intensiteti (makrosizmik)

Нјө нумөре тө цилн матен пасојат е нјө төрметн нө нјө вөнд тө цактур нө базө тө ефектеве мби персонат, структурат дхе материалет токөсөре. Шкällөт е интензитетит мө тө пөрдорурат закониснт јанө Меркällи (MM) и модификуар дхе Медведев, Спонхеуер дхе Карник (MSK), тө дү канө дүмбөдхјетө градө.

International security

Consists of the measures taken by nations and international organizations, such as the United Nations, to ensure mutual survival and safety. These measures include military action and diplomatic agreements such as treaties and conventions. International and national securities are invariably linked.

Међународна безбедност

Састоји се од мера које предузимају државе и међународне организације, као што су Уједињене нације, како би се осигурао међусобни опстанак и сигурност. Ове мере укључују војне акције и дипломатске споразуме као што су уговори и конвенције. Међународна и национална безбедност су увек повезане.

Medjunarodna sigurnost

Sastoji se od mjera koje poduzimaju države i međunarodne organizacije, kao što su Ujedinjene nacije, kako bi se osigurao zajednički opstanak i sigurnost. Ove mjere uključuju vojne akcije i diplomatske sporazume kao što su ugovori i konvencije. Međunarodna i nacionalna bezbjednost su uvijek povezane.

Siguria ndërkombëtare

Siguria ndërkombëtare lidhet me masat e marra nga kombet dhe organizatat ndërkombëtare, si Kombet e Bashkuara, për të siguruar mbijetesën dhe sigurinë reciproke. Këto masa përfshijnë veprime ushtarake dhe marrëveshje diplomatike si traktate dhe konventa. Siguria ndërkombëtare dhe kombëtare janë kurdoherë të lidhura me njëra-tjetrën.

Landslide

In general, all varieties of slope movement, under the influence of gravity. More strictly refers to down-slope movement of rock and/or earth masses along one or several slide surfaces.

Клзззззз

У принципз, све варијанте кретања под нагибом, под утицајем гравитације. У ужем смислу се односи на кретање наниже масе камена и/или земље дуж једне или више клизних површина.

Klizište

U principu, sve varijante kretanja pod nagibom, pod uticajem gravitacije. U užem smislu se odnosi na kretanje naniže mase stijena i/ili zemlje duž jedne ili više kliznih površina.

Rrëshqitje toke

Në përgjithësi, të gjitha llojet e lëvizjes së pjerrësisë, nën ndikimin e forcës së gravitetit. Më specifikisht i referohet lëvizjes vertikale të masave të shkëmbinjve dhe/ose tokave përgjatë një ose disa sipërfaqeve rrëshqitëse.

Lead time

Period of a particular hazard between its announcement and arrival, also used for the mobilization of resources needed in relief operations.

Време мобилизације

Период настанка одређене опасности, између њене најаве и доласка, такође се користи за мобилизацију ресурса потребних у операцијама пружања помоћи.

Vrijeme mobilizacije

Period nastanka određene opasnosti, između njene najave i dolaska, također se koristi za mobilizaciju resursa potrebnih u operacijama pružanja pomoći.

Koha e veprimit

Periodha nga njoftimi në ndodhjen e një rreziku të veçantë, e përdorur gjithashtu për mobilizimin e burimeve të nevojshme në operacionet e shpëtimit.

Lifelines

The public facilities and systems that provide basic life support services such as water, energy, sanitation, communications and transportation.

Инфраструктура

Јавна предузећа и системи који пружају основне услуге важне за живот, као што су вода, енергија, канализација, комуникације и транспорт.

Infrastruktura

Javna preduzeća i sistemi koji pružaju osnovne usluge važne za život, kao što su voda, energija, kanalizacija, komunikacije i transport.

Sisteme infrastrukture jetike (të domosdoshme)

Objektet dhe sistemet publike që ofrojnë shërbime jetësore bazike si uji, energjia, kanalizimi, komunikacioni dhe transporti.

Means of escape

Structural means whereby routes intended to be safe are provided for persons to travel from any point in a built environment to a place of safety.

Путеви евакуације

Трасе безбедног кретања кроз заштићен простор из било које тачке у згради до безбедног места ван објекта.

Putevi evakuacije

Trase bezbjednog kretanja kroz zaštićeni prostor iz bilo koje tačke u zgradi do bezbjednog mjesta van objekta.

Mjetet e shpëtimit

Mjetet struktureore përmes të cilave synohet shpëtimit , sigurohen për individët që të udhëtojnë nga një pikë e një mjedisi ndërtesash tek një vend i sigurt.

Mitigation

Measures taken in advance of a disaster aimed at decreasing or eliminating its impact on society and environment.

Ублажавање

Мере предузете пре катастрофе у циљу смањења или елиминације њеног утицаја на друштво и околину.

Ublažavanje

Mjere preduzete prije katastrofe usmjerene na smanjenje ili uklanjanje njenog uticaja na društvo i životnu sredinu.

Reduktim

Masa që merren para ndodhjes së një katastrofe me qëllim zvogëlimin ose eliminimin e efekteve të saj mbi shoqërinë dhe mjedisin.

Network security

Network security involves all activities that organizations, enterprises, and institutions undertake to protect the value and ongoing usability of assets and the integrity and continuity of operations. An effective network security strategy requires identifying threats and then choosing the most effective set of tools to combat them.

Сигурност мреже

Безбедност мреже обухвата све активности које организације, предузећа и институције предузимају да би заштитиле вредност и трајну употребљивост средстава и интегритет и континуитет пословања. Ефикасна стратегија безбедности мреже захтева идентификовање претњи и затим избор најефикаснијег скупа алата за борбу против њих.

Sigurnost mreže

Sigurnost mreže obuhvata sve aktivnosti koje organizacije, preduzeća i institucije preduzimaju da bi zaštitile vrijednost i trajnu upotrebljivost sredstava i integritet i kontinuitet poslovanja. Efiakna strategija bezbjednosti mreže zahtijeva identifikovanje prijetnji i zatim izbor najefikasnijeg skupa alata za borbu protiv njih.

Siguria e rrjetit

Siguria e rrjetit përfshin të gjitha aktivitetet që organizatat, ndërmarrjet dhe institucionet ndërmarrin për të siguruar mundësinë e përdorimit të vazhdueshëm të aseteve, si dhe integritetin dhe vazhdimësinë e punës. Një strategji efektive e sigurisë së rrjetit kërkon identifikimin e kërcënimeve dhe pastaj zgjedhjen e mjeteve më efektive për t'i luftuar ato.

Nuclear security

State and ability of nuclear facility or transport equipment and their operators to prevent uncontrollable development of fission chain reaction, leaks of radioactive substances or ionizing radiation into workplace or environment and to limit consequences of accidents and incidents of nuclear facilities or consequences of events during transport of nuclear materials.

Нуклеарна безбедност

Стање и способност нуклеарног објекта или транспортне опреме и њихових оператора да спрече неконтролисани развој ланчане реакције фисије, цурења радиоактивних материја или јонизујућег зрачења на радном месту или у околину и да ограничи последице несрећа и инцидената нуклеарних постројења или последице догађаја током транспорта нуклеарних материјала.

Nuklearna sigurnost

Stanje i sposobnost nuklearnog objekta ili transportne opreme i njihovih operatera da spriječe nekontrolisani razvoj lančane reakcije fisije, curenja radioaktivnih materija ili jonizujućeg zračenja na radnom mjestu ili u okolini i da ograniče posljedice nesreća i incidenata nuklearnih postrojenja ili posljedice događaja tokom transporta nuklearnih materijala.

Siguria bërthamore

Gjendja dhe aftësia e objekteve bërthamore ose pajisjeve të transportit dhe operatorëve të tyre për të parandaluar zhvillimin e pakontrollueshëm të reaksioneve zinxhir, rrjedhjet e substancave radioaktive ose rrezatimet jonizuese në vendin dhe mjedisin e punës, dhe për të kufizuar pasojat e aksidenteve/incidenteve të objekteve bërthamore ose pasojat e ngjarjeve gjatë transportit materialeve bërthamore.

Oil spill

The contamination of a water or land area by oil.

Изливање нафте

Загађење површине воде или земљишта нафтом.

Izlivanje nafte

Zagađenje površine vode ili zemljišta naftom.

Rrjedhje nafte

Ndotja e një sipërfaqeje uji ose toke nga nafta.

Passive fire protection

Method used to reduce or prevent the spread and effects of fire, heat or smoke by means of design and/or the appropriate use of materials and not requiring detection and/or activation upon detection.

Пасивна заштита од пожара

Метода која се користи за смањење или спречавање ширења и дејства ватре, топлоте или дима адекватним пројектним решењима и/или одговарајућом употребом материјала и не захтева детекцију и/или активирање након откривања пожара.

Pasivna zaštita od požara

Metoda koji se koristi za smanjenje ili spriječavanje širenja i dejstva vatre, toplote ili dima adekvatnim projektним rješenjima i/ili odgovarajućom upotrebom materijala i ne zahtijeva detekciju i/ili aktiviranje nakon otkrivanja požara.

Mbrojtja pasive ndaj zjarrit

Metoda e përdorur për të zvogëluar ose parandaluar përhapjen dhe efektet e zjarrit, nxehtësisë ose tymit me anë të projektimit dhe/ose përdorimit të duhur të materialeve dhe që nuk kërkon zbulimin dhe/ose aktivizimin pas zbulimit.

Performance-based design

Design that is engineered to achieve specified objectives and performance criteria.

Проектовање засновано на перформансама

Имплементација превентивних мера у пројектно решење, осмишљених за постизање одређених циљева и критеријума перформанси при експлоатацији.

Projektovanje zasnovano na performansama

Implementacija preventivnih mjera u projektno rješenje, osmišljenih za postizanje određenih ciljeva i kriterijuma performansi pri eksploataciji.

Projektim i bazuar në performancë

Projekt i llogaritur për të arritur objektivat e specifikuara dhe kriteret e performancës.

Performance-based regulation

Regulation in which compliance is specified in terms of performance criteria.

Прописи засновани на перформансама

Регулатива у којој је усклађеност одређена према критеријумима заснованим на перформансама.

Propisi zasnovani na performansama

Regulativa u kojoj je usklađenost određena prema kriterijumima zasnovanim na performansama.

Rregullore e bazuar në performancë

Rregullorja zbatimi i së cilës është specifikuar mbi bazën e kriterëve të performancës.

Phased evacuation

Process by which different parts of a built environment are evacuated in a controlled sequence.

Фазна евакуација

Процес којим се различити делови изграђеног окружења евакуишу контролисаним редоследом.

Fazna evakuacija

Proces kojim se različiti dijelovi izgrađenog okruženja evakušu kontrolisanim redoslijedom.

Evakuimi me faza

Proces me anë të cilit pjesë të ndryshme të një mjedisi të ndërtuar evakuohen në një radhë të kontrolluar.

Physical protection system

Physical protection system is system to protect personnel, hardware, programs, networks, and data from physical circumstances and events that could cause serious losses or damage to an enterprise, agency, or institution. This includes protection from fire, natural disasters, burglary, theft, vandalism, and terrorism.

Систем физичке заштите

Систем физичке заштите је систем који штити особље, хардвер, програме, мреже и податке од физичких околности и догађаја који могу проузроковати озбиљне губитке или оштећења предузећа, агенција или институција. То укључује заштиту од пожара, природних катастрофа, провала, крађа, вандализма и тероризма.

Sistem fizičke zaštite

Sistem fizičke zaštite je sistem koji štiti osoblje, hardver, programe, mreže i podatke od fizičkih okolnosti i događaja koji mogu prouzrokovati ozbiljne gubitke ili oštećenja preduzeća, agencija ili institucija. To uključuje zaštitu od požara, prirodnih katastrofa, provala, krađa, vandalizma i terorizma.

Sistemi i mbrojtjes fizike

Sistemi i mbrojtjes fizike është sistemi për të mbrojtur personelin, aparaturat, programet, rrjetet dhe të dhënat nga rrethanat fizike dhe ngjarjet që mund të shkaktojnë humbje ose dëmtime serioze për një ndërmarrje, agjenci ose institucion. Ky sistem përfshin mbrojtjen nga zjarri, fatkeqësitë natyrore, plaçkitjet, vjedhjet, vandalizmi dhe terrorizmi.

Place of safety

Location which is free from danger and from which it is possible to move freely without threat from a fire.

Безбедно место

Локација која је без опасности и из које се може слободно кретати без угрожености од пожара.

Bezbedno mjesto

Lokacija koja je bez opasnosti i iz koje se može slobodno kretati bez ugroženosti od požara.

Vendi i sigurisë

Vendndodhja e cila është jashtë rrezikut dhe nga e cila është e mundur të lëvizësh lirshëm pa qenë i kërcënuar nga zjarri.

Portable fire extinguisher

A device used to extinguish small fires in beginning stage of a fire when combustion is limited to the material first ignited. The device selected must be appropriate for the type of fire that may be encounter.

Преносни апарат за гашење пожара

Уређај који се користи за гашење малих пожара у почетној фази када је сагоревање ограничено на материјал који се први запалио. Одабрани уређај мора бити прикладан за класу пожара који се може догодити.

Prijenosni aparat za gašenje požara

Уређај који се користи за гашење малих пожара у почетној фази пожара када је сагоревање ограничено на материјал који се први запалио. Одабрани уређај мора бити прикладан за врсту пожара који се може догодити.

Zjarrfikëse e levizshme

Нjë пажисје е пëрдорур пëр тë шуар зжаррет е vogла нë fazën е fikjes сë нjë зжарри кур djegja ëштë е kufizuar. Пажисја е zgjedhur duhet тë jetë е përshtatshme пëр llojin е зжаррит që mund тë haset.

Pre-movement time

Timeperiod after an alarm or fire cue is transmitted and before occupants first move (or travel) towards an exit.

Време припреме за евакуацију

Временски период након оглашавања аларма или пожарног сигнала и пре започињања евакуације корисника зграде према излазу.

Vrijeme pripreme za evakuaciju

Vremenski period nakon oglašavanja alarma ili požarnog signala i prije započinjanja evakuacije korisnika zgrade prema izlazu.

Kohë para zhvendosjes

Periudha kohore pas transmetimit të alarmit ose zjarrit, dhe përpara se të ndodh zhvendosja (ose udhëtimi) drejt një daljeje.

Preparedness

Preparedness focuses on preparing equipment and procedures for use when a disaster. This equipment and these procedures can be used to reduce vulnerability to disaster, to mitigate the impacts of a disaster or to respond more efficiently in an emergency.

Припремљеност

Припремљеност се фокусира на припрему опреме и процедура за употребу у случају катастрофе. Ова опрема и ове процедуре се могу користити за смањење рањивости на катастрофу, ублажавање последица катастрофе или ефикасније реаговање у хитним случајевима.

Pripremljenost

Pripremljenost se fokusira na pripremu opreme i procedura za upotrebu u slučaju katastrofe. Ova oprema i ove procedure se mogu koristiti za smanjenje ranjivosti na katastrofu, ublažavanje posljedica katastrofe ili efikasnije reagovanje u hitnim slučajevima.

Gatishmëri

Përgatitja fokusohet në përgatitjen e pajisjeve dhe procedurave për përdorim kur një fatkeqësi ndodh. Këto pajisje dhe këto procedura mund të përdoren për të zvogëluar çënueshmërinë nga katastrofa, për të zbutur ndikimet e një fatkeqësie ose për t'u përgjigjur në mënyrë më efektive në rast urgjence.

Prescriptive regulation

Regulation in which the means and approach for compliance are completely or mostly specified.

Прескриптивни прописи

Регулатива у којој је усклађеност одређена према унапред дефинисаним критеријумима.

Preskriptivni propisi

Regulativa u kojoj je usklađenost određena prema unaprijed definisanim kriterijumima.

Rregullorja përshkruese

Rregullorja në të cilën mjetet dhe qasja për zbatimin e tyre janë plotësisht ose kryesisht të specifikuar dhe të qarta.

Prevention

The action of stopping something from happening or arising.

Превенција

Акција заустављања нечега што се догађа или настаје.

Prevenција

Akcija zaustavljanja nečega što se događa ili nastaje.

Parandalim

Veprim për të parandaluar diçka që të ndodhë apo lindë.

Probabilistic model

Firemodel that treats phenomena as a series of sequential events or states, with mathematical rules to govern the transitions from one event to another and with probabilities assigned to each transfer point.

Пробабилитички модел

Модел пожара који третира феномене као низ секвенцијалних догађаја или стања, са математичким правилима за управљање прелазима из једног догађаја у други и са вероватноћама додељеним свакој тачки преноса.

Probabilistički model

Model požara koji tretira fenomene kao niz sekvencijalnih događaja ili stanja, sa matematičkim pravilima za upravljanje prijelazima iz jednog događaja u drugi i sa vjerovatnoćama dodijeljenim svakoj tački prijenosa.

Modeli probabilistik

Modeli i zjarrit që trajton fenomenet si një seri ngjarjesh ose gjendiesh, me ligje aritmetike për të menaxhuar tranzicionet nga një ngjarje në tjetrën dhe me probabilitetet e caktuara për secilën pikë transferimi.

Probability

Probability is a branch of mathematics that deals with calculating the likelihood of a given event's occurrence, which is expressed as a number between 1 and 0.

Вероватноћа

Вероватноћа је грана математике која се бави израчунавањем вероватноће појаве датог догађаја, која је изражена као број између 1 и 0.

Vjerovatnoća

Vjerovatnoća je grana matematike koja se bavi izračunavanjem vjerovatnoće pojave datog događaja, koja je izražena kao broj između 1 i 0.

Probabilitet

Probabiliteti është një degë e matematikës që merret me llogaritjen e mundësisë së ndodhjes së një ngjarjeje të caktuar, e cila shprehet me numër nga 0 tek 1.

Protection

Set of system measures, activities and means for prevention and elimination of consequences of both present and potential, internal and external threats to citizens, material and spiritual values.

Заштита

Низ системских мера, активности и средстава за превенцију и отклањање последица како садашњих тако и потенцијалних, унутрашњих и спољашњих претњи грађанима, материјалним и духовним вредностима.

Zaštita

Niz sistemskih mjera, aktivnosti i sredstava za prevenciju i otklanjanje posljedica kako sadašnjih tako i potencijalnih, unutrašnjih i vanjskih prijetnji građanima, materijalnim i duhovnim vrijednostima.

Mbrojtje

Tërësia e masave , aktiviteteve dhe mjeteve të sistemit për parandalimin dhe eliminimin e pasojave të kërcënimeve të tashme dhe të mundshme, të brendshme dhe të jashtme për qytetarët, vlerat materiale dhe shpirtërore.

Protective measure

Precautionary action, procedure or installation conceived or undertaken to guard or defend from harm persons, property or the environment.

Заштитна мера

Мере предострожности, процедуре или инсталације осмишљене или предузете да се чувају или штите од штете људи, имовина или околина.

Zaštitna mjera

Mjere predostrožnosti, procedure ili instalacije osmišljene ili preduzete da se čuvaju ili štite od štete ljudi, imovine ili okoline.

Masa mbrojtëse

Janë veprime, proçedura ose instalime paraprake të konceptuara apo ndërmarrë për të mbrojtur personat e dëmtuar, pronën ose mjedisin e rrezikuar.

Public awareness

The process of informing the community as to the nature of the hazard and actions needed to save lives and property prior to and in the event of disaster.

Обавештеност јавности

Процес обавештавања заједнице о природи опасности и радњама неопходним за спашавање живота и имовине пре и у случају катастрофе.

Obavještenost javnosti

Proces obavještavanja zajednice o prirodi opasnosti i radnjama neophodnim za spašavanje života i imovine prije i u slučaju katastrofe.

Ndërgjegjësimi publik

Proçesi i informimit të komunitetit, si për sa i përket natyrës së rreziqeve edhe veprimeve të nevojshëm për të shpëtuar jetë dhe prona përpara ndodhjes dhe në rast ndodhje të një katastrofe.

Public security

Public security is the function of governments which ensures the protection of citizens, organizations, and institutions against threats to their well-being and to the prosperity of their communities.

Јавна безбедност

Јавна безбедност је функција јавне управе која осигурава заштиту грађана, организација и институција од претњи њиховом благостању и просперитету њихових заједница.

Javna bezbjednost

Javna bezbjednost je funkcija javne uprave koja osigurava zaštitu građana, organizacija i institucija od prijetnji njihovom blagostanju i prosperitetu njihovih zajednica.

Siguria publike

Siguria publike është funksion i qeverive, e cila siguron mbrojtjen e qytetarëve, organizatave dhe institucioneve kundër rreziqeve që kërcënojnë mirëqënien e tyre dhe prosperitetin e komuniteteve të tyre.

Reaction to fire

Response of a test specimen when it is exposed to fire under specified conditions in a fire test.

Реакција на пожар

Одговор тестираног узорка када је изложен пожару под одређеним условима у испитивању на пожар.

Reakcija na požar

Odgovor testiranog uzorka kada je izložen požaru pod određenim uslovima u ispitivanju na požar.

Reagimi ndaj zjarrit

Përgjigja e një mostre testuese kur ajo është e ekspozuar ndaj zjarrit nën kushte të specifikuara

Recovery

The restoring or improving of livelihoods and health, as well as economic, physical, social, cultural and environmental assets, systems and activities, of a disaster-affected community or society, aligning with the principles of sustainable development and “build back better”, to avoid or reduce future disaster risk.

Опoрaвaк

Обнављање или побољшање средстава за живот и здравље, као и економских, физичких, социјалних, културних и еколошких добара, система и активности, заједнице или друштва погођеног катастрофама, усклађивања са принципима одрживог развоја и унапређења одговора, да би се избегао или смањило будући ризик од катастрофа.

Opорaвaк

Obnavljanje ili poboljšanje sredstava za život i zdravlje, kao i ekonomskih, fizičkih, socijalnih, kulturnih i okolinskih dobara, sistema i aktivnosti, zajednice ili društva pogođenog katastrofama, usklađivanja sa principima održivog razvoja i unaprijeđenja odgovora, da bi se izbjegao ili smanjio budući rizik od katastrofa.

Rimëkëmbia

Restaurimi ose përmirësimi i mjeteve të jetesës dhe shëndetit, si dhe asetëve ekonomike, fizike, sociale, kulturore dhe mjedisore, sistemeve dhe aktiviteteve të një komuniteti apo shoqërie të prekur nga fatkeqësitë, në përputhje me parimet e zhvillimit të qëndrueshëm si dhe bazuar në principin “të rindërtohet më mirë” për të shmangur ose reduktuar rrezikun e ardhshëm të fatkeqësive.

Relief

Assistance and/or intervention during or after disaster to meet the life preservation and basic subsistence needs. It can be of emergency or protracted duration.

Помоћ

Подршка и/или интервенција током или након катастрофе ради очувања живота и задовољавања основних егзистенцијалних потреба. Може бити хитна или дуготрајна.

Pomoć

Podrška i/ili intervencija tokom ili nakon katastrofe radi očuvanja života i zadovoljavanja osnovnih egzistencijalnih potreba. Može biti hitna ili dugotrajna.

Ndihma

Ndihma dhe/ose ndërhyrja gjatë ose pas katastrofës për të përbushur nevojat për sigurinë e jetës dhe nevojat themelore të jetesës. Mund të jetë me kohëzgjatje emergjente ose më të zgjatur.

Remote sensing

The observation and/or study of an area, object or phenomenon from an aerial distance, frequently using data collected by satellite.

Даљинска детекција

Осметрање и/или проучавање неког подручја, објекта или појаве са удаљености из ваздуха, често користећи податке прикупљене путем сателита.

Daljinska detekcija

Osmatranje i/ili proučavanje nekog područja, objekta ili pojave sa udaljenosti iz vazduha, često koristeći podatke prikupljene putem satelita.

Komandim në distancë

Vëzhgimi dhe/ose studimi i një zone, objekti ose fenomeni nga një distancë ajrore, duke përdorur shpesh të dhënat e mbledhura nga sateliti.

Required safe escape time

Calculated time period required for an individual occupant to travel from their location at the time of ignition to a safe refuge or place of safety.

Потребно време за безбедну евакуацију

Израчунати временски период потребан кориснику да пређе пут од своје локације у тренутку избијања пожара до привременог склоништа или безбедног места.

Potrebno vrijeme za bezbjednu evakuaciju

Izračunati vremenski period potreban korisniku da pređe put od svoje lokacije u trenutku izbijanja požara do privremenog skloništa ili bezbjednog mjesta.

Kohezgjatja e sigurt e shpëtimit RSET

Periodha kohore e llogaritur e kërkuar për një banues individual për të levizur nga vendndodhja e tij në kohën e ndezjes për në një strehë të sigurt ose në vendin e sigurisë.

Residual risk

The disaster risk that remains in unmanaged form, even when effective disaster risk reduction measures are in place, and for which emergency response and recovery capacities must be maintained.

Преостали ризик

Ризик од катастрофа који остаје у првобитном облику, чак и када постоје делотворне мере за смањење ризика и за који се морају одржавати капацитети за реаговање и опоравак.

Preostali rizik

Rizik od katastrofa koji ostaje u prvobitnom obliku, čak i kada postoje djelotvorne mjere za smanjenje rizika i za koji se moraju održavati kapaciteti za reagovanje i oporavak.

Risku i mbetur

Risku i katastrofave që mbetet në një formë të pa menaxhueshme, edhe atëherë kur merren masa efektive për reduktimin e riskut të katastrofave dhe për të cilin duhet të mbahen në dispozicion kapacitete rimëkëmbja dhe përgjigje emergjente.

Resilience

The ability of a system, community or society exposed to hazards to resist, absorb, accommodate, adapt to, transform and recover from the effects of a hazard in a timely and efficient manner, including through the preservation and restoration of its essential basic structures and functions through risk management.

Отпорност

Способност система, заједнице или друштва изложеног опасностима да се одупру, апсорбују, прилагоде, трансформишу и опораве од ефеката катастрофе на правовремен и ефикасан начин, укључујући очување и обнову својих основних структура и функција путем управљања ризику.

Otpornost

Sposobnost sistema, zajednice ili društva izloženog opasnostima da se odupru, apsorbuju, prilagode, transformišu i oporave od efekata katastrofe na pravovremen i efikasan način, uključujući očuvanje i obnovu svojih osnovnih struktura i funkcija pomoću sistema upravljanja rizicima.

Ripërtëritje, Rimëkëmbje

Aftësia e një sistemi, komuniteti apo shoqërie të ekspozuar ndaj rreziqeve, për të rezistuar, vlerësuar, përgatitur, përshtatur, për tu transformuar dhe rimëkëmbur nga efektet e një rreziku në mënyrë efçente dhe në kohën e duhur, duke ruajtur dhe restauruar funksionet dhe strukturat e veta bazë nëpërmjet menaxhimit të riskut.

Response

Actions taken directly before, during or immediately after a disaster in order to save lives, reduce health impacts, ensure public safety and meet the basic subsistence needs of the people affected.

Одговор

Акције предузете непосредно пре, за време или непосредно након катастрофе како би се спасили животи, смањили uticaji на здравље, osigurala javna bezbednost и zadovoljile osnovne potrebe ljudi pogođenih katastrofom.

Odgovor

Akcije preduzete neposredno prije, za vrijeme ili neposredno nakon katastrofe kako bi se spasili životi, smanjili uticaji na zdravlje, osigurala javna bezbjednost i zadovoljile osnovne potrebe ljudi pogođenih katastrofom.

Përgjigje

Veprime që kryhen direct përpara, gjatë apo menjëherë pas një katastrofe, në mënyrë që të shpëtohen jetë, të reduktohen efektet shëndetësore, të garantohet siguria publike si dhe të plotësohen nevojat bazë të jetesës së individëve të prekur.

Risk

Is often expressed in terms of a combination of the consequences of an event and the associated likelihood of occurrence.

Rizik

Često se izražava u smislu kombinacije posledica događaja i pridružene verovatnoće pojave.

Rizik

Često se izražava u smislu kombinacije posledica događaja i pridružene vjerovatnoće pojave.

Risku

Shpesh shprehet si kombinim i pasojave të një ngjarje dhe mundësisë së ndodhjes së saj.

Risk acceptance

Decision to accept an estimated level of fire risk, based on either compliance with acceptance criteria or an explicit decision to modify those criteria.

Прихватање ризика

Одлука да се прихвати процењени ниво ризика од пожара, на основу поштовања критеријума прихватљивости или изричите одлуке о модификовању тих критеријума.

Prihvatanje rizika

Odluka da se prihvati procijenjeni nivo rizika od požara, na osnovu poštovanja kriterijuma prihvatljivosti ili izričite odluke o modifikovanju tih kriterijuma.

Pranimi i riskut

Vendimi për të pranuar një nivel të përlogaritur të rrezikut nga zjarri, bazuar ose në pajtueshmërinë me kriteret e pranimit apo në një vendim kategorik (absolut, i pakundërshtueshëm) për të modifikuar këto kritere.

Risk assessment

Before developing a disaster preparedness plan, it is important to do a hazard risk assessment to ensure that there is a clear understanding of the overall environment and circumstances for which the plan will be made. Risk assessment can be understood as a five-stage process:

- Establish the context of the risks,
- Identify potential risks,
- Analyze the risks by assessing the likelihood and impact of an event,
- Set priorities for addressing the risks (which can include a decision to not address some risks),
- Treat the risks (identify, plan and implement activities).

Процена ризика

Пре израде плана припремљености на катастрофе, важно је направити процену ризика опасности како би се осигурало да постоји јасно разумевање целокупног окружења и околности за које ће се план направити. Процена ризика може се схватити као процес од пет фаза:

- Успоставити контекст ризика,
- Идентификовати потенцијалне ризике,
- Анализирајући ризике проценом вероватноће и утицаја неког догађаја,
- Постављање приоритета за решавање ризика (који могу укључивати одлуку да се не реше неки ризици),
- Третирање ризика (идентификација, планирање и спровођење активности).

Procjena rizika

Prije izrade plana pripravnosti na katastrofe, važno je napraviti procjenu rizika od hazarda kako bi se osiguralo da postoji jasno razumijevanje cjelokupnog okruženja i okolnosti za koje će se plan napraviti. Procjena rizika može se shvatiti kao proces od pet faza:

- Uspostaviti kontekst rizika,
- Identifikovati potencijalne rizike,
- Analizirati rizike procjenom vjerovatnoće i uticaja nekog događaja,
- Postavljanje prioriteta za rješavanje rizika (koji mogu uključivati odluku da se ne obrađuju neki rizici),
- Tretiranje rizika (identifikacija, planiranje i sprovođenje aktivnosti).

Vlerësimi i rrisht

Përpapara përgatitjes së një plani gatishmërie për katastrofat, është e rëndësishme të bëhet një vlerësim i risqeve dhe rreziqeve për t'u siguruar që ka një kuptim të qartë të të gjitha rrethanave dhe mjedisit për të cilin do të bëhet plani. Vlerësimi i rrisht shihet si një proces me pesë etapa:

- Përcaktimi i kontekstit të risqeve,
- Identifikimi i risqeve të mundshëm,
- Analiza e risqeve duke llogaritur mundësinë e ndodhjes dhe efektin e ngjarjes,
- Përcaktimi i prioriteteve lidhur me risqet që do të trajtohen (i cili përfshin edhe vendimin për të mos trajtuar risqe të caktuar),
- Trajtimi i risqeve (identifikimi, planifikimi dhe zbatimi i veprimeve).

Risk communication

Risk communication is the process of informing people about potential hazards to their person, property, or community. Scholars define risk communication as a science-based approach for communicating effectively in situations of high stress, high concern or controversy.

Обавештавање о ризику

Обавештавање о ризику је процес информисања људи о потенцијалним опасностима за њихову личност, имовину или заједницу. Научници дефинишу комуникацију о ризику као приступ заснован на науци за ефикасно комуницирање у ситуацијама високог стреса, забринутости или контраверзи.

Komunikacija o rizicima

Komunikacija o rizicima je proces informisanja ljudi o potencijalnim opasnostima za njihovu licnost, imovinu ili zajednicu. Naučnici definišu komunikaciju o riziku kao pristup zasnovan na nauci za efikasno komuniciranje u situacijama visokog stresa, zabrinutosti ili kontraverzi.

Komunikimi i riskut

Komunikim risku quhet procesi i informimit të individëve rreth rreziqeve të mundshëm që i kanosen jetës, pronës apo komunitetit të tyre. Akademikët e përkufizojnë komunikimin e riskut si metodë me bazë shkencore për të komunikuar në mënyrë efektive në situata që shoqërohen me stres të lartë, shqetësim të lartë dhe mosmarrëveshje.

Risk management

The processes involved in managing risk in order to achieve objectives, by maximizing potential opportunities and minimizing potential adverse effect.

Управљање ризиком

Процеси који су укључени у управљање ризиком ради постизања циљева, увећавањем потенцијалних могућности и смањењем потенцијалних негативних ефеката.

Upravljanje rizikom

Procesi koji su uključeni u upravljanje rizikom u cilju postizanja ciljeva, uvećavanjem potencijalnih mogućnosti i smanjenjem potencijalnih negativnih efekata.

Manaxhimi i riskut

Процесе që përfshihen në manaxhimin e riskut në mënyrë që të arrihen objektivat, duke maksimizuar oportunitetet e mundshëm edhe duke minimizuar efektet e padëshirueshme të mundshme.

Risk treatment

Risk treatment is the process of selecting and implementing of measures to modify risk. Risk treatment measures can include avoiding, optimizing, transferring or retaining risk.

Третман ризика

Третирање ризика је процес одабира и примене мера за измену ризика. Мере третмана ризика могу укључивати избегавање, оптимизацију, пренос или задржавање ризика.

Tretman rizika

Tretiranje rizika je proces odabira i primjene mjera za izmjenu rizika. Mjere tretmana rizika mogu uključivati izbjegavanje, optimizaciju, prijenos ili zadržavanje rizika.

Trajtimi i riskut

Trajtim risku quhet proçesi i zgjedhjes dhe zbatimit të masave për të modifikuar riskun. Masat e trajtimit të riskut mund të përfshijnë shmugien, optimizimin, transferimin ose mbajtjen e riskut.

Safety

The condition of being protected from or unlikely to cause danger, risk, or injury.

Безбедност

Стање заштићености од опасности или мале вероватноће да ће доћи до опасности, ризика или повреде.

Bezbednost

Uslov da se bude zaštićen od opasnosti ili da je malo vjerovatno da će doći do opasnosti, rizika ili povrede.

Sigurimi

Gjendja e të qenit i mbrojtur ndaj ndonjë rreziku apo të qenit në një mjedis ku nuk ka gjasa për rrezik ose lëndim.

Security

1. Free from risk or danger; safety.
2. Free from doubt, anxiety, or fear; confidence.
3. Something that offers or insures safety, as:
 - a. A group or department of private guards;
 - b. Measures adopted by a government to prevent espionage, sabotage, or attack.
 - c. Measures adopted, as by a business or homeowner, to prevent a crime such as burglary or assault.

Сигурност

1. Без ризика или опасности; безбедност.
2. Без сумње, анксиозности или страха; самопоуздање.
3. Нешто што нуди или осигурава сигурност, као:
 - a. Група или одељење приватних чувара;
 - b. Мере које је влада усвојила како би спречила шпијунажу, саботажу или напад.
 - c. Мере које је усвојио пословни субјект или власник куће како би се спречио злочин као што је провала или напад.

Sigurnost

1. Bez rizika ili opasnosti; bezbjednost.
2. Bez sumnje, anksioznosti ili straha; samopouzdanje.
3. Nešto što nudi ili osigurava sigurnost, kao:
 - a. Grupa ili odjeljenje privatnih čuvara;
 - b. Mjere koje je vlada usvojila kako bi spriječila špijunažu, sabotažu ili napad.
 - c. Mjere koje je usvojio poslovni subjekt ili vlasnik kuće kako bi se spriječio zločin kao što je provala ili napad.

Siguria fizike

1. Jashtë rrezikut kërcënimit, i sigurt.
2. Pa dyshime, ankth ose frikë; me besim në vetvete.
3. Diçka që ofron ose siguron siguri, si:
 - a. Një grup ose njësi rojesh private.
 - b. Masa të miratuara nga qeveria përkatëse për të parandaluar spiunazhin, sabotimin ose sulmin.
 - c. Masat e miratuara, si nga një biznes apo pronar shtëpie, për parandalimin i vjedhjeve ose sulmeve fizike.

Seismic zone

An area within which ground motion and seismic-design requirements for structures are similar.

Сеизмичка зона

Подручје унутар кога су покрети тла и сеизмички захтеви за пројектовање објеката слични.

Seizmička zona

Područje unutar koga su pokreti tla i seizmički zahtjevi za projektovanje objekata slični.

Zonë sizmike

Një zonë brenda së cilës lëvizjet e tokës dhe kërkesat e projektimit sizmik për strukturat janë të ngjashme.

Smoke

Visible part of a fire effluent.

Дим

Видљив део продуката сагоревања.

Dim

Vidljivi dio produkata sagorijevanja.

Тум

Pjesa e dukshme e valës së zjarrit.

Smoldering combustion

Combustion of a material without flame.

Тињајуће горење

Сагоревање материјала без пламена.

Tinjaјуće gorenje

Sagorijevanje nekog materijala bez plamena.

Djegie e ngadaltë

Djegie e një materiali pa flakë dhe vetëm me tym.

Societal risk

Measure of fire risk combining consequences experienced by every affected person and group.

Кумулативни ризик

Мера ризика од пожара која комбинује последице које трпи свако погођено лице и група.

Kumulativni rizik

Mjerenje rizika od požara koje kombinuje posljedice koje su iskusile svaka pogođena osoba i grupa.

Rrezik shoqëror

Masa e rrezikut nga zjarri si kombinim i pasojave të përjetuara nga çdo person apo grup i prekur

Specialized extinguishing systems

A fire suppression system designed and approved to address a specific fire hazard. These systems are often employed in commercial applications such as cooking, specialized protection for machinery or the storage and use of flammable or combustible materials.

Специјализовани системи за гашење пожара

Систем за сузбијање пожара пројектован и одобрен за специфичне опасности од пожара. Ови системи се често користе у комерцијалним активностима као што су кување, специјална заштита за машине или складиштење и употреба запаљивих или експлозивних материјала.

Specijalizovani sistem za gašenje požara

Sistem za suzbijanje požara projektovan i odobren za rješavanje specifične opasnosti od požara. Ovi sistemi se često koriste u komercijalnim primjenama kao što su kuhanje, specijalna zaštita za mašine ili skladištenje i upotreba zapaljivih ili eksplozivnih materijala.

Sisteme të specializuara për fikjen e zjarrit

Një sistem për shuarjen e zjarrit i projektuar dhe miratuar për të adresuar një rrezik specifik zjarri. Këto sisteme shpesh përdoren në tregtimin e materialeve komerciale si për gatim, për mbrojtjen specifike të makinerive ose për ruajtjen dhe përdorimin e materialeve të ndezshme ose të djegshme.

Sprinkler activation area

Total planned area over which sprinklers are designed to operate.

Област дејства прскалице

Укупна планирана површина за коју су пројектоване прскалице за гашење пожара.

Oblast dejstva prskalice

Ukupna planirana površina za koju su projektovane prskalice za gašenje požara.

Zonë për aktivizimin e sperkatesit/impiant uji

Sipërfaqja e përgjithshme e planifikuar për të cilën spërkatësit janë projektuar për të operuar

Sprinkler system

An assembly of pipes and fittings and nozzles that conveys water from the water service pipe or fire service main within the building for to automatically or upon detection control a fire within a building.

Спринклер систем

Систем цеви, опреме и млазница који се напаја водом из водовода или резервоара у згради да би се аутоматски или након детекције контролисао пожар у згради.

Sprinkler sistem

Sklop cijevi, opreme i mlaznica koji se napaja vodom iz vodovoda ili rezervoara u zgradi da bi se automatski ili nakon detekcije kontrolisao požar u zgradi.

Sistemi i spërkatjes

Një sistem tubacionesh dhe pajisje dhe hundeza që lidhen me tubacionet kryesore ose sistemet kundra zjarrit brenda ndërtesës dhe që lëshojnë ujë në mënyrë automatike ose bazuar tek detektorët e zjarrit.

Storm

1. An atmospheric disturbance involving perturbations of the prevailing pressure and wind fields, on scales ranging from tornadoes (1 km across) to extratropical cyclones (2000–3000 km across).
2. Wind with a speed between 48 and 55 knots (Beaufort scale wind force 10).

Олуја

1. Атмосферски поремећај који укључује пертурбације преовладавајућих поља притиска и ветра, на скали у распону од торнада (1 km ширине) до екстратропских циклона (2000–3000 km ширине).
2. Ветар брзине између 48 и 55 чворова (Бофорова скала ветра јачина 10).

Oluja

1. Атмосферски поремећај који укључује поремећаје преовладавајућих поља притиска и ветра, на скали у распону од торнада (1 km ширине) до екстратропских циклона (2000–3000 km ширине).
2. Вјетар брзине између 48 и 55 чворова (Бофорова скала вјетра јачина 10).

Stuhi

1. Një çrregullim atmosferik që përfshin turbulenca të presionit mbizotërues dhe fushave të erës, që përshkallëzohen nga tornadot (1 km diametër) deri në ciklonet ekstrapikale (2000–3000 km diametër).
2. Erë me një shpejtësi midis 48 dhe 55 nyje (forca e erës në shkallë Beaufort 10).

Suppression system

System designed for the active stabilization, reduction or elimination of flame spread or heat release or smoke production.

Систем за сузбијање

Систем пројектован за активну стабилизацију, смањење или елиминацију ширења пламена или ослобађања топлоте или стварања дима.

Sistem za suzbijanje

Sistem projektovan za aktivnu stabilizaciju, smanjenje ili eliminaciju širenja plamena ili oslobađanje toplote ili stvaranja dima.

Sistem shtypës

Sistem i projektuar për stabilizim aktiv, reduktim ose eliminim të përhapjes së flakës ose nxehësisë ose prodhimit të tymit.

Temperature-time curve

Time-related variation of temperature prescribed in a specified way during a standard fire resistance test.

Стандардна пожарна крива

Временски условљене варијације температуре прописане на одређени начин током стандардног испитивања отпорности на пожар.

Standardna požarna kriva

Vremenski uslovljene varijacije temperature propisane na određeni način tokom standardnog ispitivanja otpornosti na požar.

Lakorja kohore e temperaturës

Ndryshimi i temperaturave mbi bazën e kohës përshkruar në mënyrë të specifikuar gjatë një testi standard të rezistencës së zjarrit.

Travel distance

Distance that needs to be travelled by a person from any point within a built environment to the nearest exit, having regard to the layout of walls, partitions and fittings.

Дужина пута евакуације

Раздалјина коју треба прећи особа од било које тачке унутар изграђеног окружења до најближег излаза, имајући у виду распоред зидова, преграда и инсталација.

Dužina puta evakuacije

Раздалјина коју треба прећи особа од било које тачке унутар изграђеног окружења до најближег излаза, имајући у виду распоред зидова, преграда и инсталација.

Distancă rrugëtimi

Largësia që duhet të përshkojë një person nga çfarëdo pike brenda një ndërtese deri në daljen më të afërt, duke pasur parasysh vendndodhjen e mureve, ndarjeve dhe pajisjeve në të.

Uncertainty

Deficiency in any phase or activity of the modelling process that is due to lack of knowledge.

Непоузданост

Мањкавост у било којој фази или активности у процесу моделовања која је последица недостатка сазнања.

Neizvjesnost

Nedostatak u bilo kojoj fazi ili aktivnosti u procesu modeliranja kao posljedica nedostatka znanja.

Pasiguri

Mangësi në çdo faze ose aktivitet të procesit të modelimit që është për shkak të mungesës së njohurive.

Ventilation-controlled fire

Fire where the fire growth is determined by the amount of air available.

Пожар контролисан вентилацијом

Пожар коме је развој одређен количином расположивог ваздуха.

Požar kontrolisan ventilacijom

Požar kome je razvoj određen količinom raspoloživog vazduha.

Ventilimi - zjarr i kontrolluar

Zjarr, ku rritja e tij përcaktohet nga sasia e ajrit ekzistues.

Voice communication system

A communication system that is integrated with the fire alarm system intended to provide instructions to the building occupants in the event of a fire emergency.

Систем гласовне комуникације

Комуникациони систем који је интегрисан са системом пожарног аларма и има за циљ да пружи инструкције станарима зграде у случају пожара.

Sistem glasovne komunikacije

Komunikacioni sistem koji je integrisan sa sistemom požarnog alarma i ima za cilj da pruži instrukcije stanarima zgrade u slučaju požara.

Sistem për komunikimin e zjarrit

Një sistem komunikimi i integruar me sistemin e alarmit të zjarrit që ka për qëllim të japë udhëzime në ndërtesë për personat në rast rënies zjarri.

Vulnerability

A complex characteristic that reflects weak points of system, its lowered resistance to potential disruption of its function, damage or destruction. It expresses a measure of damage done to system in case of dangerous events.

Рањивост

Комплексна карактеристика која одражава слабе тачке система, његову смањену отпорност на потенцијално нарушавање функције, оштећење или уништење. Изражава меру штете нанесену систему у случају опасних догађаја.

Ranjivost

Kompleksna karakteristika koja odražava slabe tačke sistema, njegovu smanjenu otpornost na potencijalno narušavanje njegove funkcije, oštećenje ili uništenje. Izražava mjeru štete nanosenu sistemu u slučaju opasnih događaja.

Lëndueshmëria

Një karakteristikë komplekse që pasqyron pikat e dobëta të sistemit, rezistencën e zvogëluar ndaj përçarjes së mundshme të funksionimit të tij, dëmtimit ose shkatërrimit. Shpreh një masë të dëmtimit të bërë në sistem në rast të ngjarjeve të rrezikshme.

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

005.334(038)=00
81'374.2'373.46:005.334

GLOSSARY of terms in disaster risk management and fire safety [Elektronski izvor] = Речник појмова из управљања ризиком од катастрофалних догађаја и пожара = Pojmovnik izraza iz upravljanja rizikom od katastrofalnih događaja i požara = Fjalor i Termave për Menaxhimin e Riskut të Katastrofave dhe Sigurinë ndaj Zjarrit. - 1. izd. - Novi Sad : Fakultet tehničkih nauka, 2019

Način pristupa (URL): <http://www.kforce.uns.ac.rs>. - Opis zasnovan na stanju na dan 28.08.2019. - Nasl. sa naslovnog ekrana.

ISBN 978-86-6022-198-0

а) Управљање ризиком -- Речници

COBISS.SR-ID 330486791

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

partners

associated

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ФИНАНСИЈЕ

kforce.uns.ac.rs